

Vliv médií na vzdělávání a volnočasové aktivity mladé generace

Zdeněk Kosmák

Bakalářská práce
2016

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií
akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zdeněk Kosmák**
Osobní číslo: **H138054**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Vliv médií na vzdělávání a trávení volného času mladé generace**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude zpracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně 7/2014, včetně příloh, případně podle dalších materiálů. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucí bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucí bude práce zaměřena:

- na rozdělení a význam médií;
 - na pozitivní a negativní vlivy médií;
 - na možnosti omezení negativních vlivů médií na mládež;
 - na možnosti sociálního pedagoga v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže.
- Součástí práce bude empirické šetření zaměřené na zjištění vztahu mezi mladou generací a možnostmi využívání médií ke vzdělávání a trávení volného času.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

FRANK, T. JIRÁSKOVÁ, V. 2008. K mediální výchově. 1. vyd. Praha: Občanské sdružení SPHV.

MATOUŠEK, O. KROFTOVÁ, A. 2003. Mládež a delikvence. Praha: Portál.

McQUAIL, D. 2002. Úvod do teorie masové komunikace. Praha: Portál.

VÁGNEROVÁ, M. 1997. Psychologie problémového dítěte školního věku. 1. vydání. Praha: Karolinum.

VÁGNEROVÁ, M. 2000. Vývojová psychologie : dětství, dospělost, stáří. 1. vydání. Praha: Portál.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce na tomto textu.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Alena Plšková

Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

4. prosince 2015

Termín odevzdání bakalářské práce:

29. dubna 2016

Ve Zlíně dne 4. prosince 2015

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu

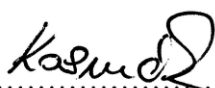
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 12. 2. 2016

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce pojednává o vlivu médií na mladou generaci a to jak z hlediska pozitivního, tak i negativního.

Teoretická část se věnuje médiím, jejich rozdělením, vývojem, funkcí a jejich vlivem. Dále se zabývá mediální výchovou a volnočasovými aktivitami.

Cílem praktické části je zjistit, jak mladá generace tráví volný čas a jaká média a k jakému účelu využívá.

Klíčová slova: média, internet, mediální výchova, vrstevnická skupina, reklama, pozitivní vliv, negativní vliv, volnočasové aktivity

ABSTRACT

The bachelor's thesis pays attention to the influence of media on the young generation, from the positive but also from the negative aspect.

The theoretical part deals with the media issue, their divisions, development, function and their influence. Further it also looks into the media education and leisure activities.

The target of the practical part is to find out how the younger generation spends free time and which media and for what purpose uses them.

Keywords: media, Internet, media education, peer group, advertising, positive influence, negative influence, leisure activities

Děkuji paní PhDr. Aleně Plškové za její odbornou pomoc, trpělivost a čas, který mi při zpracování mé bakalářské práce věnovala. Rád bych poděkoval také všem těm, kteří mne podporovali po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MÉDIA	11
1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ MÉDIÍ	12
1.2 FUNKCE MÉDIÍ.....	13
1.3 VÝZNAM MÉDIÍ.....	15
1.4 VYUŽITÍ MÉDIÍ	16
2 ROZDĚLENÍ MÉDIÍ.....	19
2.1 KLASICKÁ MÉDIA.....	20
2.2 MODERNÍ MÉDIA	22
2.3 POZITIVNÍ VLIV	28
2.4 NEGATIVNÍ VLIVY.....	31
3 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA	38
3.1 MÉDIA A VZDĚLÁVÁNÍ	39
4 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY MLÁDEŽE	42
4.1 RODINA	44
4.2 VRSTEVNICKÁ SKUPINA.....	45
4.3 SPORT	48
II PRAKTICKÁ ČÁST	49
5 METODY, CÍLE VÝKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZ.....	50
5.1 VÝBĚR RESPONDENTŮ.....	51
5.2 ANALÝZ A INTERPETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	52
ZÁVĚR	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	71
SEZNAM GRAFU	75
SEZNAM OBRÁZKŮ	76
SEZNAM PŘÍLOH.....	77

ÚVOD

Média a jejich vliv je v dnešní době velice aktuální a diskutované téma, především působení médií na děti a mladou generaci. Působení médií na vzdělání, volnočasové aktivity, chování, návyky, psychický a mentální vývoj dětí nebo jejich zájmy a priority je zřejmý a byl potvrzen spoustou výzkumů a studií.

Média jsou produkty moderní, technicky vyspělé doby a působí na nás prakticky neustále. Těžko bychom hledali den ve svém životě, kdy bychom mohli říci, že jsme nevyužili služeb žádných médií a nebyli vystaveni jejich působení. Média nás provázejí na každém kroku a jejich vliv si mnohdy ani neuvědomujeme. Dospělí jedinci většinou dokáží rozlišit pozitivní a negativní působení médií, avšak děti, které ještě nemají dostatečně vyvinuté sociální citění a rozlišovací schopnost, toto nedokážou a proto se stávají velice rizikovou skupinou, kterou mohou média lehce ovlivnit. Dnes není možné zabránit tomu, aby se děti seznamovali s médii již v nejtělejší věku. V podstatě je to správné, ale záleží hlavně na rodičích, aby se jim stali dobrým příkladem. Naučili je média nejen ovládat, ale především jim porozumět, rozlišovat a selektovat jejich pozitivní a negativní působení a seznámili je s nástrahami, které pro ně mohou některá média představovat.

V bakalářské práci jsem se zaměřil na média a jejich vliv na trávení volného času a vzdělávání dětí a mládeže.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část popisuje historický vývoj, jejich rozdělení, význam, funkce a využití. Média jsou zásadní a neoddělitelnou součástí života dnešních dětí a dospívajících a proto jsou do teoretické části zahrnuty také samostatné kapitoly o volnočasových aktivitách, mediální výchově a médiích ve vzdělávání.

Chování každého jednotlivce je dáno jak vrozenými dispozicemi, tak působením vnějších faktorů jako je rodina, vrstevníci, společnost, škola nebo právě média. Rodinné zázemí a otevřený přístup, dialog a důvěra tvoří nejdůležitější součást rodinného prostředí. Rodina zastává hlavní roli v procesu socializace, učí děti rozeznávat základy sociálního a společenského chování, vede a vychovává dítě. Rodina také učí chápat mezilidské vztahy, postoje či morální hodnoty, je hlavním činitelem v rámci prevence negativního chování dítěte a souvisejících projevů.

Bohužel vliv rodiny se v dnešní době snižuje úměrně tomu jak stoupá vliv médií. Klasické postavení rodiny často nefunguje a neplní svou funkci. V těchto případech je nutné, aby její roli přebraly jiné instituce, jako jsou škola, zařízení zajišťující volnočasové aktivity, sportovní kluby nebo různé zájmové kroužky, kde bude dítě vedeno správným směrem.

Škola zastává v rámci výchovy dětí specifické a nenahraditelné místo. V současné době navíc prostřednictvím mediální výchovy zvyšuje u žáků mediální gramotnost. Jako mediálně gramotného můžeme označit jedince, který je schopný sám efektivně využívat svůj úsudek k identifikování negativních mediálních vlivů a využívat těch pozitivních ke svému rozvoji.

Nejen škola, ale i zařízení, kde děti a mládež tráví svůj volný čas hrají v jejich životě a formování osobnosti významnou roli. V dnešní přemedializované době je velmi žádoucí, aby se děti věnovaly i jiným aktivitám než vysedávání u počítače nebo televizoru. Volnočasové aktivity mohou být považovány za primární prevenci například kriminality, drogovým závislostem nebo jiným společensky nežádoucím jevům páchaným mladistvými. Mezi smysluplné trávení volného času můžeme zařadit zájmové kroužky nebo sportovní aktivity, které mohou být organizované buď školou, domovy dětí a mládeže, státem nebo soukromými subjekty

Praktická část se zaměřila zejména na volnočasové aktivity, které respondenti upřednostňují, jaká média preferují a zda vnímají vliv médií jako negativní. Výzkum byl proveden na druhém stupni základní školy.

Média jsou součástí životního stylu, jsou užitečnými pomocníky, kteří nám usnadňují každodenní činnosti. Můžeme je efektivně využívat ke svému vlastnímu prospěchu, ale zároveň bychom měli být opatrní, aby nás příliš neovlivňovala.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MÉDIA

Pojem média je v současné době nejpoužívanějším termínem ve všech společenských odvětvích. Ve většině případů, když člověk mluví o médiích, tak si představuje televizi, počítač nebo rozhlas – tedy technologie a přístroje sloužící k přenosu dat. Můžeme říct, že pojem médium je dnes synonymem pro masová média. Pojem médium se ovšem nevztahuje pouze na tyto technologie, jeho původní význam pochází z latinského slova označujícího prostředí nebo střed, v obecné rovině je můžeme přeložit jako zprostředkujícího činitele, prostředí, ve kterém se informace přenáší, osobu zprostředkávající informaci (cs.wikipedia.org, 2016).

Moderní média – nosiče nám pomáhají překlenout časovou i prostorovou omezenost a vysílat sdělení k co největšímu počtu příjemců.

„ ... jakoukoli skutečnost, která nám zprostředkovává jinou skutečnost; v procesu přenosu informací mezi dvěma subjekty funguje médium doslova jako prostředník, přenašeč, který zprostředkovává informaci určitému příjemci či skupině příjemců. Jinými slovy řečeno, médium je specifická forma transferu informací. Obecně lze jakýkoli komunikační prostředek prohlásit médiem“ (Petříková, 1998, s. 11).

V obecné rovině můžeme média rozdělit na:

- Interpersonální média – tato média interpersonální komunikace – tedy komunikaci mezi dvěma jedinci - příjemcem a vysílatelem informace. Tento typ médií podporují rozvoj a existenci sociálních vztahů na úrovni jednotlivců. Za interpersonální média můžeme považovat dopisy, emaily, vzkazy, telefony. Hlavním znakem těchto médií je to, že se jejich uživatelé považují navzájem za jedinečné osobnosti. Dalším významným znakem je, že umožňují vysílání i přijímání informací na obou stranách.
- Masová média – je pojem označující média, která slouží k celospolečenské komunikaci. Je to komunikace probíhající jedním směrem - od zdroje k publiku, které tvoří velké množství lidí (Jirák, Köpplová, 2007).

1.1 HISTORICKÝ VÝVOJ MÉDIÍ

V určitém slova smyslu média existovala již od zrození lidské civilizace, od té doby, co člověk měl potřebu si předávat a šířit informace. Od toho okamžiku se v každé etapě vývoje lidské společnosti objevovaly činnosti a děje, které mohou být z dnešního pohledu považovány za předchůdce médií a masových sdělovacích prostředků. Za nejstaršího předchůdce masového sdělovacího prostředku můžeme považovat Athénské divadlo - 5. století př.n.l. Toto divadlo hrálo především představení, které si objednal stát, který jeho prostřednictvím prezentoval svou sílu a nadvládu nad lidem, sděloval jim informace a ovlivňoval tak chování svých poddaných. Divadlo hrálo veřejně a bylo sledované početným publikem a to jsou hlavní kritéria pro masový sdělovací prostředek.

„Masová média je velmi známý pojem pro média, která slouží celospolečenské komunikaci. Tato komunikace tedy směřuje od jednoho zdroje k publiku, jež se skládá z velkého množství lidí. Jejich podstatným rysem je skutečnost, že nepodporují vysílání a přijímání sdělení na obou stranách, nýbrž svou podstatou staví jednoho účastníka do role vysílatele a druhého do role příjemce“ (Jirák, Köpplová, 2007, s. 21).

Postupem doby a rozvojem technických prostředků se měnilo i šíření informací, postupně se z divadelního amfiteátru stěhovalo na náměstí, do kostelů, veřejných rozprav nebo mnichy přepisovaných textů. Středověké mediální prostředky zcela ovládla církev, která prostřednictvím kázání, svatých obrázků či předčítání z náboženských knih byla největším šířitelem informací.

Za nejvýznamnější mezník v rozvoji médií může být považován vynález knihtisku v roce 1450, který umožnil šířit informace v masovém měřítku. Průmyslová revoluce, vynález knihtisku, později vynález telegrafu umožnily rychlejší a přesnější předávání informací. Informace je již schopna se šířit nejen lokálně v rámci, oblasti, regionu nebo jedné země, ale šíří se celosvětově.

Dalším krokem kupředu v rozvoji médií byl především rozvoj rozhlasového vysílání a filmového průmyslu na konci 19. století. Největší boom však v rámci vývoje médií a masmédií nastal ve 20. století, kdy se velmi rychle rozvíjí nové technologie a jsou

vynalézány nové přístroje – satelity, počítače, přehrávače DVD/CD. Samostatným fenoménem v rámci médií je však vznik a rozšíření internetu. Veškeré nové technologie, které člověku umožňují neustálý aktuální přísun informací, které mu umožňují okamžitý on-line přístup k jakýmkoli datům, stále častěji vytlačují tradiční, klasické mediální prostředky.

V současné době jsou média neodmyslitelně spojena s životem každého jedince a celá společnost je na nich závislá. Média posilují a formují lidské vztahy, předávají sdělení nebo nám poskytují nové poznatky. Média dnes plní nejen funkci informační, ale i sociální, společenskou a jsou prostředkem zábavy a trávením volného času.

„Média jsou také prostředkem zábavy a určují nejběžnější způsoby trávení volného času. Pomáhají ho rovněž organizovat. Výsledkem je skutečnost, že představují největší a stále se rozšiřující průmyslové odvětví, které nabízí mnoho pracovních příležitostí a bohatou škálu potenciálních ekonomických zisků“ (McQuail, 2002, s. 21).

1.2 FUNKCE MÉDIÍ

Termín medium v překladu z latiny znamená zprostředkovatel nebo prostředník, od toho se odvíjí jeho primární funkce a to zprostředkovávání informací, zábavy, dat, práce, poskytování socializace, vzdělávání, reprodukování názorů, v podstatě vše co je v dnešním moderním světě potřeba nám poskytnou média. Funkce médií není statická, ale mění se dle vývoje společnosti, lidstva a jeho potřeb a požadavků. Ve svých počátcích média sloužila především ke sdělování informací a její ostatní funkce jako například relaxační nebo zábavná byly potlačeny. V dnešní době lidstvo od médií ovšem očekává nejen informace, ale hojně vyhledává i její ostatní funkce, především funkci relaxace a zábavy. Můžeme říci, že v dnešní době jsou tyto dvě funkce médií – informační a relaxační vyrovnané.

Ve své knize Denis McQuail prezentuje pět základních funkcí, přičemž jejich pořadí nelze jednoznačně určit, protože se neustále mění a protože se jednotlivé funkce mezi sebou vzájemně prolínají. Tyto funkce následně ještě rozšířil dalších 14 sekundárních funkcí, která nám média poskytují.

Základní funkce:

- informativní funkce – informování o současných situacích a událostech, podpora pokroku, naznačení mocenských vztahů
- korelace – vysvětluje a komentuje stávající události, socializace, vytváření konsensu, nastolování pořadí priorit
- kontinuita – přenos dominující kultury, objevování nových subkultur nebo trendů v kulturním vývoji. Prosazování a udržování všeobecné přijatelnosti hodnot.
- zábava – poskytuje rozptýlení, uvolnění, pobavení, může sloužit i jako zdroj snižování společenského napětí
- získávání – užitélné v oblasti politiky, možného ekonomického vývoje, práce, náboženství (McQuaild, 1999)

Sekundární funkce:

- získávání informací a rad,
- snižování osobní nejistoty,
- poučení se o společnosti a o světě,
- nacházení opory pro své vlastní hodnoty,
- získávání vhledu do vlastního života,
- prožitek vcítění se do problému druhých,
- získávání základny pro sociální kontakt,
- získávání náhrady za sociální kontakt,
- pocit spojení s ostatními,
- únik od problémů a starostí,
- získávání přístupu do imaginárního světa,
- vyplňování času,
- zážitek emocionálního uvolnění,
- získávání struktury pro běžnou denní činnost (McQuaild, 1999)

Obdobně specifikovali funkci médií i Burton a Jiráček:

- Zábavní funkce – poskytují uvolnění, odlehčují vážné situace, odvádí pozornost od závažných problémů a událostí .

- Informační – poskytují informace a pomáhají utvářet představu o světě
- Kulturní – zprostředkovávají materiály, které prezentují kulturu a poskytují publiku kulturní zážitek.
- Sociální – jde zde převážně o poskytování informací o jednání společnosti, interakcích mezi sociálními skupinami, slouží k socializaci, inspiruje vztahy nebo nabízí modely chování či životního stylu.
- Politické – zprostředkovávají politické události, aktuální témata a dění. Podílejí se na vytváření politického dění a uspořádání. Tato funkce stejně jako ostatní se dá lehce zmanipulovat a zneužít k prospěchu jednotlivce či skupiny, je proto nutné nejen slepě poslouchat výklad médií, ale aktivně se zapojovat do dění a informace vždy získávat z více zdrojů (Burton, Jirák, 2003).

1.3 VÝZNAM MÉDIÍ

V dnešní moderní době a technologicky vyspělé společnosti mají média svůj zásadní a nezastupitelný význam. Je pravdou, že zatímco se v počátcích vývoje medií tento pojem vztahoval především k mezilidské komunikaci a předávání si informací, tak dnes jsou spojované spíše s masovými prostředky, které hromadně (masově) zprostředkovávají informace velkému objemu příjemců. Média dnes významně ovlivňují lidské jednání, životní postoje a styl, rozhodování nebo trávení volného času.

Média jsou významná tím, že nám předkládají a prezentují realitu. Média působí především na veřejné mínění, formují kulturní prostředí a sociální život. V dnešní době média můžeme též označit za šířitele sociálních norem a hodnot společnosti.

Význam médií je v dnešní době nepopiratelný, hlavně v rámci poskytování informací, ovšem lze zde i polemizovat, zda veškeré informace jsou pravdivé, a zda nejsou média ve větší míře používána jako předmět k ovlivňování publika k ekonomickému prospěchu nějaké skupiny nebo jedince. Další otázkou k zamyšlení je i výběr informací, které nám média prezentují, logicky nemohou postihnout a sdělit nám vše, co se za den ve světě událo. Proto informace někdo třídí a vybírá co bude posluchači předloženo – tady vyvstává další otázka jak moc jsou informace, objektivní.

McQuial prezentuje média jako:

- *„zdrojem moci – prostředek vlivu, ovládnání a prosazování inovací ve společnosti;*
- *pramenem informací důležitých pro fungování většiny společenských institucí a základním nástrojem jejich přenosu*
- *prostředím – kde se na národní i mezinárodní úrovni odehrává celá řada událostí z oblasti veřejného života,*
- *zdrojem výkladů sociální reality a představ o ní; proto jsou média také místem, kde jsou tvořeny, ukládány a nejviditelněji vyjadřovány změny v kultuře a hodnotách společnosti a skupin,*
- *primárním klíčem ke slávě a k postavení známé osobnosti, stejně jako k účinnému vystupování na veřejnosti,*
- *empiricky a hodnotově vymezují, co je normální a co naopak není v souladu s veřejně akceptovanou podobou normality“ (McQuail, 1999, s. 21).*

1.4 VYUŽITÍ MÉDIÍ

Média díky své všestrannosti můžeme považovat za velice člověku prospěšná. Tím, že jsou maximálně dostupná všem a všude a zasahují do všech oborů a činností lidského života se s nimi setkáváme téměř na každém kroku. Ráno nás radiobudík prostřednictvím zpravodajství probudí, při ranní hygieně, vaření kávy nebo snídani sledujeme televizní pořad, který nám přeje dobré ráno a snaží se nás pozitivně naladit do nového dne a přitom nás informuje o novinkách. Cestou do práce posloucháme hudbu, zpravodajství nebo rozhovory moderátorů na nějaké aktuální téma. Kolem silnic se míhají reklamní billboardy, které nám, nabízí vše - od nového automobilu, přes pojištění, omlazující krémy až po trvalou erekci. V zaměstnání většinou usedáme k počítači, kde nejprve zběžně proběhneme aktuální dění ve světě a následně svůj osobní, posléze i pracovní mail, abychom byli in a on-line. V polední pauze se místo jídla soustředíme na časopis, noviny nebo opět pracujeme s tabletem či notebookem, abychom byli aktuálně informováni. Po návratu z práce se rodina místo u stolu a společné zábavy schází u televizorů, v tom lepším případě, nebo se každý usadí ke svému počítači a surfuje – děti „visí“ na sociálních sítích nebo hrají on-line hry, máma hledá recepty nebo rady do domácnosti na nějakém

„baboradilském“ webu a tatínek sleduje novinky ze světového dění, které mu utekly po cestě z práce, kdy neměl internetové připojení. Média jsou prostě všude a kdybychom se jim chtěli nějak vyhnout, tak to půjde velice těžko. Pokud se o to budeme snažit, tak nás okolí bude považovat přinejmenším za podivíny. Média mají své nesporné klady a výhody, ale bohužel nás i velmi ovlivňují, okrádají nás o naši originalitu, osobní čas, čas trávený s rodinou nebo přáteli. Každý člověk je jedinečný, jinak vnímavý a empatický a každý jinak zvládá a odolává nátlaku médií, které nás neustále bombardují tím, jak se máme chovat, co máme nosit, jak se stravovat, jak nejlépe vypadat, jaké potraviny kupovat a které rozhodně ne. Na každém jednotlivci pak záleží jak tomuto tlaku odolá a zda si z médií vezme to pozitivní nebo naopak podlehe jeho negativním vlivům.

Média dnes formují jednotlivce, společenství i celé kultury, určují jejich chování, hodnoty i postoje a tím výrazně ovlivňují jejich veřejné mínění. Mediální dopad je viditelný v mnoha oborech, hlavně komerční odvětví je jím hodně ovlivněno – politika, kultura ekonomika. Internet, televize a rádio mění hodnoty života lidí tak, že zapomínají na aktivity, kterými dříve trávili a naplňovali svůj volný čas. Místo těchto aktivit – sportu, času tráveného v přírodě, s rodinou a přáteli, místo aktivního odpočinku, čtení knih nebo hraní reálných her, se do popředí jejich zájmu dostala právě média, která jsou často jejich jediným zdrojem zábavy, odpočinku a socializačních činností (Cairncross, 1999).

Přínos médií ve výchově:

- Rozumová výchova – tvoří základ každého člověka, je primární výchovou, ke které se postupně přidávají ostatní složky výchovy. Rozumová výchova se modeluje a formuje od narození a rozvíjí osobnost jedince. Jedná se o osvojení základních kognitivních procesů. Média nám v současné době nabízí nepřehledné množství nejrůznějších vysílání, odborných tiskovin, knih, on-line kurzy či e-learningy, které mohou velmi přispět k rozvoji vědomostí a znalostí jedince v této oblasti.
- Mravní výchova – mravnost a morálka je soubor atributů správného chování, společensky uznávaného jednání, principů lidskosti a všeobecně uznávaných norem. Za základní mravní normu můžeme obecně považovat Desatero Božích přikázání, které by mělo být i u nekřesťansky založených lidí považováno za základní pravidla mravního a etického chování.

Desatero božích přikázání:

„1. V jednoho Boha věřiti budeš.

2. Nevezmeš jména Božího nadarmo.

3. Pomni, abys den sváteční světil.

4. Cti otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře ti bylo na zemi.

5. Nezabiješ.

6. Nesesmilníš.

7. Nepokradeš.

8. Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.

9. Nepožádáš manželky bližního svého,

10. aniž požádáš statků jeho“ (Eucharistiáni, 2016).

- Právní výchova – společně s morálními a etickými normami má každá společnost a společenství vytvořený systém právních norem a zákonů, které jsou právně uznávané a vymahatelné. Právní výchova nás učí tento systém právních norem znát, akceptovat a chovat se podle něj. V České republice je to platný právní řád, Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod. Média a převážně internet nám v dnešní době umožňují se orientovat v novelách a změnách právního systému, pomáhá nám v řešení právních problémů a umožňuje nám vyvarovat se chybné interpretace některých zákonů a protizákonného chování.
- Estetická výchova – estetika jako taková je obor zabývající se krásnem a jeho působením na člověka. I v této oblasti nám média zprostředkovávají spoustu informací. Knihy s krásnou literaturou nás seznámí s celosvětovou poezií, elektronické knihy nám umožní věnovat se kdykoli a kdekoli četbě oblíbeného žánru, vybrané televizní pořady nám umožní shlédnout divadelní či operní představení, aniž bychom museli opustit obývací pokoj, rádio nás kdekoli na cestách doprovází moderní i vážnou hudbou a internet nás vizuálně provede po nejslavnějších galeriích světa, kde si můžeme prohlédnout ty největší skvosty malířství. Média nám poskytnou jakýkoli umělecký obsah podle našeho zaměření i momentální nálady.

2 ROZDĚLENÍ MÉDIÍ

Média můžeme rozdělit dle mnoha kritérií, mezi základní dělení musíme zařadit rozdělení podle počtu účastníků a společenských vztahů:

- Interpersonální média – jsou to média, kde probíhá komunikace mezi několika účastníky, kdy jedni informační sdělení vysílají a očekávají, že jim příjemce odpoví. Jsou to média, která upevňují konkrétní sociální vazby mezi jednotlivci – můžeme sem zařadit emaily, telefonní hovory, sms, skype, chaty, dopisy, videohovory aj.
- Masová média – vysílají sdělení obecné, celospolečenské, nemířené ke konkrétnímu jedinci. Neočekává se zpětná vazba. Jde většinou o jeden zdroj, který se snaží oslovit co největší počet příjemců. Tato média upevňují sociální vazby a vztahy v určité společnosti a profilují skupinovou identitu. (Jirák, Köpplová, 2007)

Z časového pohledu můžeme média dělit dle historického vývoje v závislosti na technologickém rozvoji:

- média raná – existující před objevením knihtisku – hliněné destičky, kameny, pergameny
- média tištěná – knihy, noviny, časopisy
- elektronická – telefon, rozhlas, televize
- digitální (nová média) – internet (Niklesová, 2007)

Média působí na emoce a smysly člověka a dle toho média dělíme na

- Horká média – intenzivně působí na více lidských smyslů, ale především na lidské emoce – většinou jsou to média smíšená, kdy na nás dohromady působí obraz, zvuk, hudba, mluvené nebo tištěné slovo – většinou se vyskytuje ve vysílání reklam, propagace či prodeje.
- Chladná média – člověk si informace přenášená těmito médii vybírá cíleně sám – noviny, výkladní skříně, informační letáky nebo prospekty – ví co od nich očekávat a proto ho tolik neovlivní jako média horká (Postler, 2003)

Z pohledu nosiče, který informaci předává dnes dělíme média na :

- Elektronická – technologicky vyspělá – internet, rozhlas, televize, DVD, rozhlas a jiné.
- Klasické – noviny, časopisy, knihy, obaly, billboardy, reklamní vývěsní tabule a jiné.

2.1 KLASICKÁ MÉDIA

Noviny, časopisy

Mezi klasická média zařazujeme – tiskoviny – knihy, letáky časopisy a ostatní tisk. Jsou to média, přímo vázaná na papír. Mohou se dále rozdělovat dle periodicity, obsahu nebo dosahu.

Vznik a rozvoj klasických tiskovin můžeme přímo vztáhnout k vynálezu papíru v Číně, následně k vynálezu knihtisku. Ve 14. století vzniká v Evropě dřevotisk, a následně knihtisk. Postupně se tisk technologicky zlepšoval, v roce 1796 Alois Senefelder vynalezl plošný tisk – tzv. litografii, která vývoj tisku značně posunula kupředu. Litografická technika je základem ofsetového tisku, který se začal vyvíjet od roku 1880. Ofsetový tisk umožňuje tisk velkých nákladů s ilustracemi. Za předchůdce novin považuje světová asociace novin Acta diurna – tzv. „Denní události“, které nechával tesat do kamene Julius Caesar – v období 59 př.n.l. Za nejstarší psané noviny na našem území jsou pak považovány Noviny leta božieho z roku 1495. První tištěné noviny vyšly v roce 1605 ve Štrasburku. V Českých zemích začaly periodicky jako první vycházet v roce 1719 noviny Český postilión neboli Noviny české. (Noviny - wikipedie, 2016)

Mezi výhody klasických tištěných médií můžeme dle Reifové zařadit:

- aktuálnost (zprávy o události jsou podávány již při jejím průběhu anebo bezprostředně po ní)
- periodicita (dlouhodobé vydávání v pravidelných cyklech)
- univerzálnost (obsahová pestrost)
- publicita (neomezená dostupnost pro všechny)

- disponibilita (neomezené využití bez ohledu na čas a místo) (Reifová, 2004).

Současná moderní rychlá doba přispívá k rozvoji internetových novin. Vydavatel, tak poskytuje čtenáři za určitý poplatek přístup k on-line verzi svých novin. Mnoho lidí tak může kdekoli a kdykoli využívat připojení přes mobilní telefony ke čtení svého oblíbeného časopisu nebo novin, aniž by musel vyhledávat prodejce.

Knihy

Zdroj Wikipedie specifikuje knihu jako slepený nebo šitý svazek popsaných nebo potištěných listů s vazbou nebo přebalem. Vznik knihy je rovněž jako vznik novin spojen s vynálezem papíru a následných technologií podporujících tisk a masovost tisku. Starověké civilizace zapisovaly své příběhy a dějiny na hliněné tabulky a pergamenové svitky – mezi první známé knihy se datuje Alexandrijská knihovna. Před vznikem knihtisku byly knihy psány ručně, což bylo časově a finančně náročné, knihy byly většinou sepisovány mnichy a učiteli a dostupné byly převážně jen církvi, univerzitám nebo bohatým vrstvám. Až s rozvojem tisku a nových technologií se staly knihy dostupnější (Kniha - wikipedie, 2016).

Stejně jako u novin a časopisů je možnost díky technologiím knihy číst on-line nebo pomocí moderních čteček. Klasická média se postupně stávají médii moderními. Elektronické knihy neboli eBook nebo také eknihy je označení pro různé souborové formáty knih například v PDF, EPUB, PDB formátu.

Výhody elektronické knihy:

- šetří místo – na jednom CD-ROM může být uloženo až 50000 knih
- čtenář může měnit velikost i druh písma nebo převést text do mluvené formy
- snadno se zálohují a skladují
- šetří papír – jsou ekologické
- jsou snadno dostupné na internetu
- rychleji se mohou dostat ke čtenáři
- levnější distribuce
- rychlejší vyhledání

Nevýhody elektronické knihy:

- vyžaduje ke čtení další zařízení – speciální čtečku, mobil, tablet, počítač
- možné problémy s formáty a přizpůsobení médiu, které je přenáší
- problémy licenčního typu
- k elektronické knize se nevytváří citový vztah jako ke klasické verzi
(Ebook - wikipedie, 2016)

2.2 MODERNÍ MÉDIA

Za moderní média můžeme v současné době považovat veškerá média, která reprodukuje informaci jinak než na papíře. Všechna tato média jsou vázána na technický pokrok, vznik a vývoj nových technologií a dle jejich rozvoje se i mění. Dnešní vývoj technologií jde kupředu velkou rychlostí, takže to, co bylo in a moderní před rokem, bývá brzy považováno za překonané. Jako nejvýznamnější média dnešní doby můžeme považovat televizi, rádio a internet.

Jako počátek vzniku moderních médií, které usnadňují přenos zpráv je možné považovat období průmyslové revoluce, která přinesla rozvoj množství nových vynálezů. V následujícím období postupně vznikly tyto významné vynálezy a technologie:

- telegraf (1844)
- telefon (1876)
- gramofon (1888)
- první předvedení rádia – Nikola Tesla (1893)
- magnetofon (1899)
- první pravidelné rozhlasové vysílání – v USA (1921)
- první pravidelné televizní vysílání (1936)
- elektronkový počítač (1946)
- předchůdce internetu – ARPANET (1969)
- internetový prohlížeč WorldWideWeb (1991)
- oficiální připojení ČR do sítě WWW (1992)
(Mediasetbox.cz, 2016)

Televize a televizní vysílání

První televizní přístroj byl sestaven v roce 1928, kdy byl přenášen pouze obraz, od roku 1930 začala televize přenášet i zvuk. V květnu 1953 je v Československu spuštěno první pravidelné veřejné vysílání. V roce 1961 mělo televizory již milion obyvatel Československa. Vysílání nejprve probíhalo jen v určité dny v týdnu a až v roce 1958 se začalo vysílat sedm dní v týdnu. První reklamní vysílání je u nás spuštěno v roce 1966 a roku 1973 začíná televize vysílat barevně. Od vynálezu televize uběhlo přes 80let, během kterých se televizní vysílání v mnohém změnilo a stalo se nepostradatelnou součástí našich životů. Změna nastala nejen v technologiích vysílání či v televizních přijímačích, ale hlavně v obsahu a formě, kterou nám toto médium informace předává. V současné době je jen málo domácností, které nevlastní televizor, standardem je spíše to, že v domácnosti je televizních přijímačů více. Televizní vysílání probíhá prostřednictvím veřejnoprávních nebo soukromých stanic. Veřejnoprávní média jsou financovaná ze státních prostředků a musí se řídit zákonem danými pravidly – například podíl reklamy nesmí přesáhnout více jak 1% vysílacího času a je určena i jejich programová skladba, přičemž je spíše soustředěna na zpravodajství, dokumenty, naučné nebo vědomostní programy. Soukromá média jsou zřizována za účelem finančního zisku a jejich příjem plyne především z reklamy, která je omezena 15% vysílacího času. Soukromým televizím nejsou kladeny omezení ve složení vysílaných pořadů a to bohužel vede k vysílání méně kvalitních pořadů, které nemají až takovou obsahovou a sociální hodnotu a jejich přínos a působení na společnost může být spíše negativní.

Programovou nabídku televizního vysílání můžeme rozdělit takto:

- informativní pořady: zprávy, počasí, magazíny, dokumenty, reportáže, regionální informace, servis, televizní rádce, sport
- zábavné pořady: fikce (seriály, hrané filmy, televizní inscenace, kreslené filmy); moderované pořady (talkshow, estrády, soutěže, dětské pořady, hudební přehlídky)
- kulturní vzdělávací pořady: kultura, věda a technika, divadlo, koncerty
- reklama (Shellmann, 2004)

Rádio a rozhlasové vysílání

V roce 1921 bylo poprvé spuštěno pravidelné rozhlasové vysílání v USA, v roce 1922 následovalo vysílání BBC z Londýna a v ČSR v květnu 1923. Rozhlas a tištěná média byly na počátku 20. století jedinými šířiteli informací a zábavy. V té době si žádná domácnost nedokázala představit fungování bez rádia, stejně jako dnes si nedovedeme představit, že bychom měli být bez televize nebo internetu.

Velkou výhodou rozhlasového vysílání oproti televiznímu je to, že ho můžeme poslouchat při vykonávání různých činností – například při jízdě v autě nebo při cestování v hromadných prostředcích. Velkou výhodou rozhlasu je jeho dostupnost, domácnosti mohou v dnešní době rozhlasové vysílání poslouchat prostřednictvím rádia, televize, internetu nebo chytrých telefonů, velkou výhodou je i dostupnost jeho pokrytí – téměř na všech místech republiky je možné „naladit“ nějaké rozhlasové vysílání. Mezi pozitiva můžeme kromě toho, že ho lze poslouchat při vykonávání různých činností, zařadit i jeho mobilnost (lze poslouchat na různých místech – v lese, u vody, v práci, ve vlaku...), velké množství stanic, které jsou cíleny na konkrétní skupiny – vážná hudba, country, pop, rock, metal, mluvené slovo – každý si může vybrat přesně to co mu vyhovuje. Jako negativum můžeme považovat možné nesoustředěné vnímání vysílání (zvuková kulisa) – činnosti, u kterých je rádio posloucháno, snižují soustředění posluchače na sdělované informace, takže v případě důležitých sdělení je nutné je víckrát opakovat.

Internet

„Internet je celosvětový systém propojených počítačových sítí, ve kterých mezi sebou počítače komunikují pomocí rodiny protokolů TCP/IP. Společným cílem všech lidí využívajících internet je bezproblémová komunikace (výměna dat). Nejznámější služba poskytovaná internetem je:

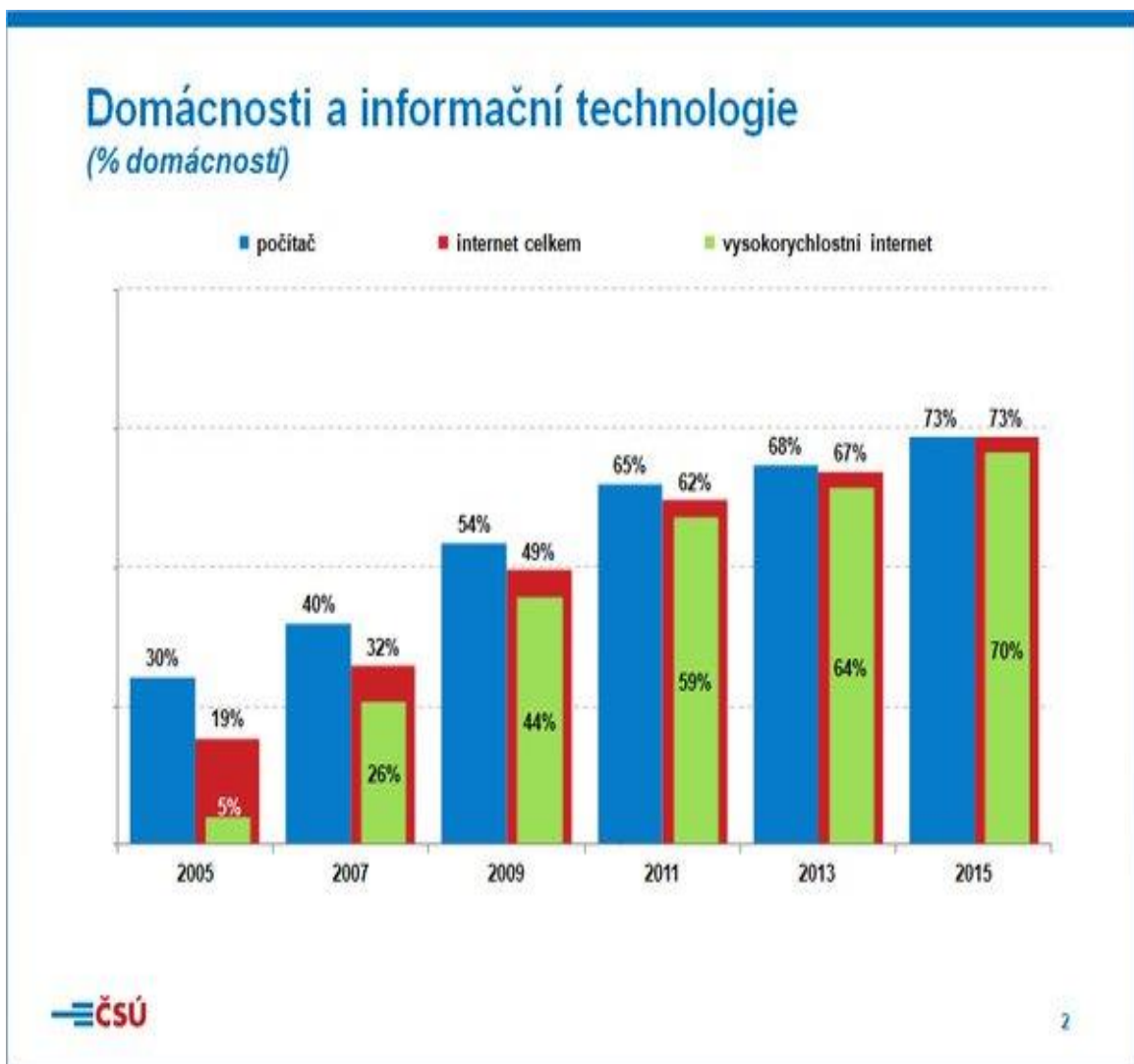
- *www – kombinace textu, grafiky a multimédií propojených hypertextovými odkazy.*
- *E-mail – elektronická pošta“ (Internet - wikipedie, 2016).*

Internet je celosvětová počítačová síť, ke které se dá v současné době připojit skoro na každém místě na zemi. Lidé tak mohou být neustále on-line, vyhledávat data, komunikovat s přáteli, pracovat přes internet, vyhledávat nebo sdílet informace, poslouchat

rozhlasové nebo sledovat televizní vysílání. Internet nám zjednodušuje život, dělá ho pohodlnější, je prostředníkem komunikace, zábavy a odpočinku.

Od roku 2005 došlo k prudkému nárůstu informačních technologií v českých domácnostech, došlo především k nárůstu uživatelů, kteří začali využívat vysoko rychlostní internet.

Graf č. 1

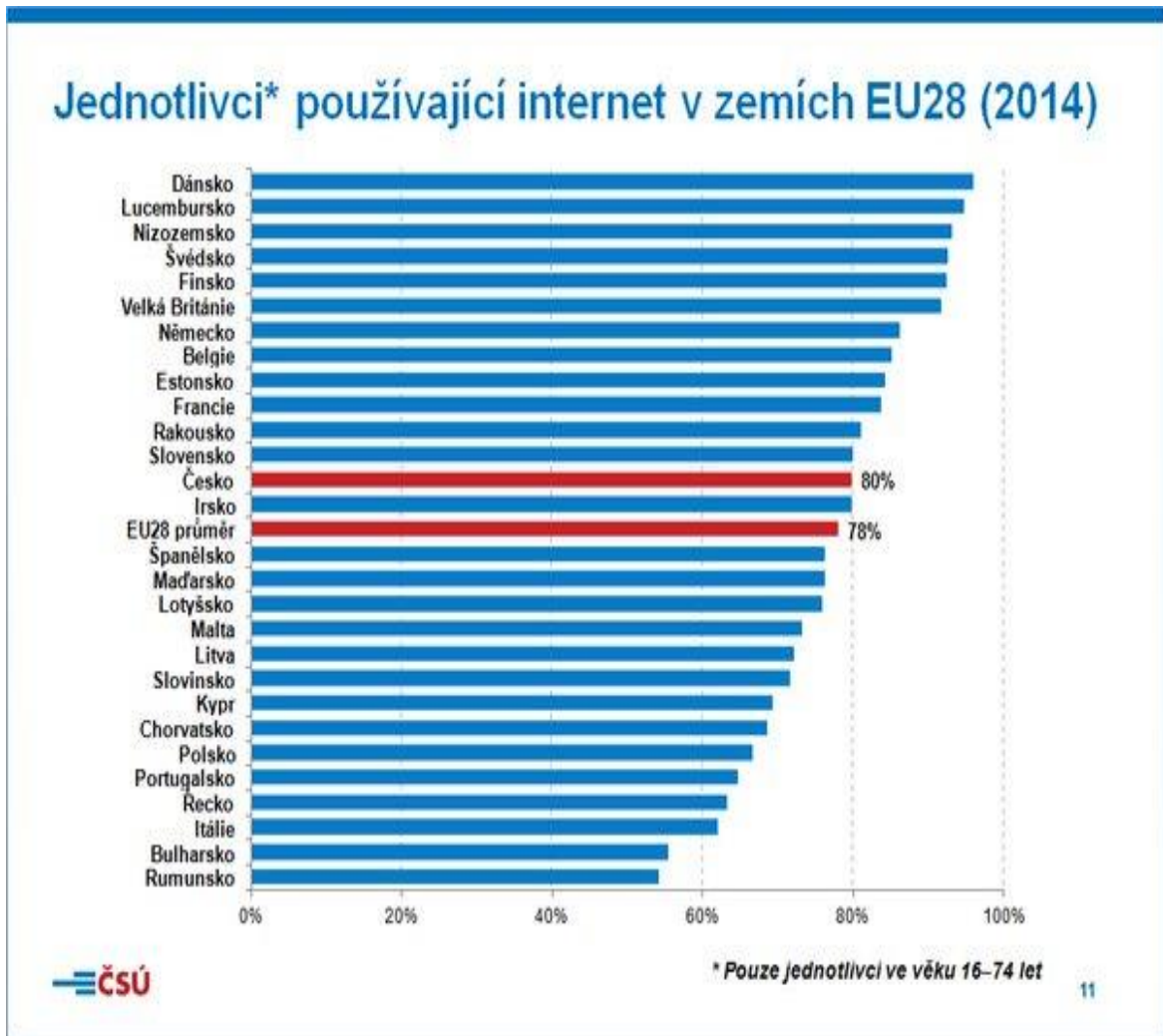

Zdroj: <https://twitter.com/statistickyurad/status/669803951118753792>

Z průzkumů Českého statistického ústavu (Graf č.2) vyplývá, že jednotlivci používají internet nejvíce v Dánsku, zatímco nejméně je využíván v zemích východní Evropy.

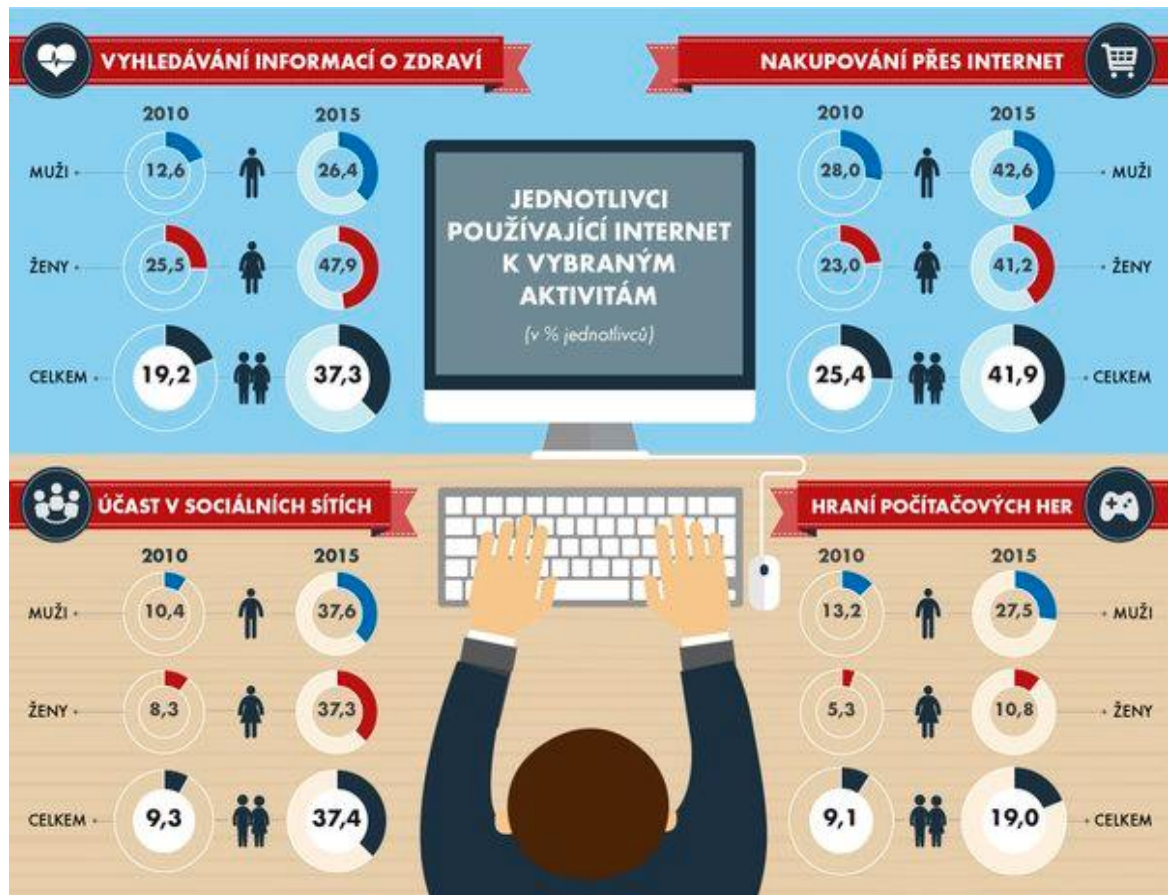
Česká republika se nachází mírně nad Evropským průměrem. V obrázku č. 1 můžeme vidět jaký vývoj v určitých činnostech na internetu proběhl v rozmezí let 2010-2015. Největší nárůst můžeme sledovat v navýšení používání sociálních sítí.

Graf č. 2

Zdroj: <https://twitter.com/hashtag/TKinternet?src=hash>

Obrázek č. 1

Zdroj: <https://twitter.com/hashtag/TKinternet?src=hash>

Internet je nejrychleji se rozvíjející a měnící se médium, které lidstvo využívá. S rozvojem a šířením internetu, zdokonalování jeho funkcí a zvyšováním jeho dostupnosti postupně začíná internet vytlačovat nejen klasická média, ale i televizi a rádio. Nemusíme chodit do trafiky, abychom sehnali svůj oblíbený časopis nebo noviny, protože deníky je možné přečíst on-line, nemusíme do knihovny nebo do knihkupectví, protože internet nabízí ebooky, nemusíme mít doma televizi ani rádio, protože si veškeré programy můžeme pustit na internetu, nemusíme telefonovat za drahý tarif na druhý konec zeměkoule, protože internet nám nabízí skype nebo množství chatů, přes které můžeme zdarma komunikovat se svými přáteli. Internet je multifunkční médium, které nám umožňuje využívat všech výše uvedených výhod. Bohužel díky internetu jsou pomalu vytlačovány klasické prostředky komunikace a reálné sociální kontakty, které člověk potřebuje k plnohodnotnému prožívání života. Dříve jsme šli koupit noviny a cestou jsme se potkávali se sousedy, prohodili s nimi pár slov, hudbu jsme chodili poslouchat do klubů

nebo na koncerty, kde jsme se setkali s našimi vrstevníky nebo s lidmi se stejnými zájmy. Dnes stačí zmáčknout klávesnici a ocitneme se ve virtuální realitě, která je chladná a neosobní. Člověk je tvor společenský a ke svému životu potřebuje fyzické sociální kontakty, pokud je izolovaný a veškerý čas tráví v jakémsi svém uzavřeném virtuálním světě, může docházet k různým anomáliím ve vývoji osobnosti jedince i celé společnosti. Kromě negativ, která působí na vývoj osobnosti, přináší časté sezení u počítače a internetu i problém s rozvojem řeči, slovní zásobou nebo samostatným myšlením. Negativní vliv můžeme pozorovat i v působení na fyzický stav jednotlivce, který se málo hýbe, nesportuje a tím může docházet k rozvoji nemocí – například nemocí zad a páteře, zhoršování zraku, obezity.

2.3 POZITIVNÍ VLIV

Je nesporné, že média nás ovlivňují, na toto téma proběhlo množství sociologických výzkumů, jejichž výstupem měla být odpověď na základní otázku, zda média působí pozitivně nebo negativně na vývoj osobnosti. Navzdory práci spousty vědeckých pracovníků a odborníků, jsou výsledky nejasné. Jediným zcela jasným výstupem je to, že média nějaký vliv na utváření osobnosti mají, ale zda jsou to vlivy pozitivní nebo negativní nelze spolehlivě prokázat. V předchozích kapitolách byly uvedeny základní funkce, které média plní, mezi nejdůležitější patří funkce vzdělávací a výchovná. Média jako taková nemůžeme označit za pozitivní nebo negativní, vždy záleží na tom, jakým způsobem se k nim postavíme my a jak s nimi nakládáme. S tím nám pomáhá mediální výchova, v případě dětí se pak nejedná jen o mediální výchovu předkládanou ve školském zařízení, ale především o rodinnou mediální výchovu. Ta je u dětí a mládeže významným faktorem, který ovlivňuje další vývoj osobnosti dítěte a jeho přístupu k médiím. Rodinná mediální výchova by se měla zaměřit na omezování času tráveného s médii, selekce a věku přiměřený výběr programů, rodičovský příklad – tím, jak se sami chováme, vytváříme model, který následně dítě opakuje.

Pozitivní vliv televizního vysílání

Mezi nejvýznamnější pozitivní vlivy médií řadíme jeho funkci nekonečného zdroje informací, který se neustále aktualizuje. V dnešní době existuje maximální možnost vybírat si z nepřeberné nabídky vysílacích stanic, vysílání nebo pořadů, které se zaměřují na vzdělávání, zvyšování kvalifikace a zprostředkovávání informací. Pokud rodiče budou důsledně dohlížet na to, co děti sledují, jaké navštěvují internetové stránky a s kým se na síti schází, pokud budou dobrým příkladem a budou dětem doporučovat a vybírat vhodné programy, stanou se média při utváření osobnosti jejich dětí velkým přínosem. Televize jako médium může být prospěšné především prostřednictvím dokumentárních pořadů, sportovních přenosů, soutěžních či výchovných vysílání. Televizní vysílání může být zaměřeno na výuku různých dovedností nebo znalostí – například výuka cizích jazyků, hudební výchova nebo možnost manuálního rozvoje. Nejen naučné programy však formují osobnost, ale například i v pohádkách se většinou setkáváme s kladnými a zápornými hrdiny, stejně tak jako se v nich objevuje střet dobra se zlem. Prostřednictvím kladných postav a vítězství dobra nad zlem se formují společenské hodnoty, pravidla správného chování nebo etické normy.

Pozitivní vliv knih

Čtení knih je nejen zábava, ale působí na nás i spoustou jiných pozitivních vlivů

- Čtením předcházíme demenci – mozek je sval, jako každý jiný a proto potřebuje procvičovat. Pokud si člověk zvykne číst i ve stáří, tak se u něj dle studie Dr. Roberta Freidlanda 2,5 x snižuje možnost onemocnění Alzheimerovou chorobou.
- Knihou proti stresu – pokud si během stresových situací vezmeme do ruky oblíbenou knihu alespoň na 6 minut, tak zredukujeme vlastní stres až o 60%, což je mnohem více než například procházka.
- Lepší spánek - pár stran před spaním nám pomůže zklidnit tělo, zpomalit tep a lépe se připravit na spánek.
- Čtení = znalosti = zvýšení vlastního uplatnění – čtením nejen odborných knih získáme znalosti, které nám pomohou v osobním rozvoji a následně mohou přispět k našemu lepšímu uplatnění a to jak v pracovním, tak i v soukromém životě.
- Slovní zásoba – při četbě se setkáváme se slovy, slovními spojeními či výrazy, které v běžném životě nepoužíváme, tím si zvyšujeme slovní zásobu.

- Svět fantazie – oproti televiznímu vysílání, kde již někdo vše vymyslel a nám to jen předkládá k mediální konzumaci, musí člověk při čtení knihy nebo poslouchání rozhlasového vysílání zapojit vlastní představivost a fantazii.
- Tolerantní čtenáři – čtenář se vžívá do osudů hlavních postav, prožívá s nimi jejich radost i bolest. Skutečný život tak také funguje a díky prožitkům z knih můžeme v reálném životě lépe empaticky vnímat ostatní.
- Poznáváme sami sebe – v některých postavách můžeme vidět vlastní osobu, což nám může pomoci například při řešení osobních problémů nebo nám to „otevře oči“ a uvědomíme si, kde jsme chybovali nebo se špatně zachovali.
- Nejzdravější závislost
- Zdokonalování slohového projevu a vyjadřování (Magazín Dobrých knih, 2015).

Pozitivní vliv internetu

Stejně jako u výše jmenovaných médií může i internet působit na vývoj osobnosti a chování dětí a mládeže, jak pozitivně, tak negativně. Za pozitivní působení můžeme vždy považovat takové vlivy, které nám přinášejí nějakou přidanou hodnotu a to jak v oblasti vědomostní, tak i psychické, morální, etické nebo tvořivé. Internet nám poskytuje možnost získat informace z celého světa, aniž bychom se museli zvednout ze židle. Do vyhledávače zadáme požadované příkazy a informace máme ihned k dispozici. Za minimální náklady nám umožňuje komunikaci s člověkem na jakémkoli místě na světě, můžeme si přenášet videa nebo fotografie a nemusíme čekat několik dní nebo týdnů, než je pošta doručí, jsou na druhé straně světa během pár okamžiků. Internet nám šetří peníze – prostřednictvím porovnávacích aplikací můžeme mít levnější energie, zjistíme kde levněji prodávají námi požadované zboží nebo například ve virtuálních aukčních síních ušetříme prostředky, které následně můžeme investovat jinde. Internet nám šetří čas, ať již při zjišťování informací, tak například i prostřednictvím různých on-line chatů, nebo konferencí. Přínosem pro náš finanční i časový fond, jsou ve většině případů i e-shopy, které nabízejí zboží značně laciněji než kamenné obchody. Na internetu můžeme použít internetovou inzerci nebo internetové bankovníctví, můžeme chatovat s přáteli nebo jen tak sedět a poslouchat jakoukoli dostupnou hudbu nebo sledovat nejnovější filmy. Většina informací, činností či procesů probíhajících prostřednictvím internetu pro nás může být přínosem nebo nám může naopak zkomplikovat život, ale většinou platí, že pokud budeme tyto služby používat přiměřeně, uváženě, opatrně, budeme dbát na dobré zabezpečení,

budeme je používat k legálním, potřebným a prospěšným činnostem, tak na nás bude vliv internetu působit pozitivně.

2.4 NEGATIVNÍ VLIVY

Obsahy médií mohou mít na rozvoj osobnosti člověka pozitivní vliv, což je popsáno v předešlé kapitole, ale i vliv negativní. Obecně můžeme za negativní vliv médií označit něco, co vyvolá společensky neakceptovatelné reakce či chování. Negativní vliv médií nespočívá jen ve vysílání obsahu, jejich druhotná negativita spočívá v tom, že u jejich sledování tráví dnešní děti a mládež hodně času, což může působit i na jejich fyzický stav. Ve velké míře se objevují sklony k obezitě, zhoršení zraku, špatný vývoj páteře nebo celkově špatný fyzický i psychický vývoj.

Negativní vliv televizního vysílání

Současná skladba televizního vysílání je ve většině případů nevhodná pro mladou generaci. Jedná se především o pořady a seriály, ve kterých se ve velkém množství objevuje násilí, agrese, nahota, sexuální podtext nebo sex, či nereálné fiktivní příběhy. Tyto vlivy velmi působí na hodnotový žebříček diváka, u dětí to má především vliv na schopnost rozeznat reálné a fiktivní scény. Děti a mladiství mohou televizí předkládané scény považovat za reálné a pravdivé. Důsledkem častého nekontrolovaného sledování televizního vysílání může být i snížený rozvoj představivosti. Televizní konzument – především dítě bezmyšlenkovitě sleduje vše, co mu obrazovka nabízí a velkou část jeho mozku zahálí, naopak například při čtení musí člověk přemýšlet jak nad samotným textem, aby ho přečetl, tak nad jeho významem a musí používat fantazii, aby si přečtený text představil, to bohužel u televizního sledování není potřeba. Děti nadměrně sledující televizi můžeme charakterizovat jako: hůře se vyjadřující, s narušenou schopností samostatně si hrát a navazovat sociální vztahy, jsou nejisté, často se nudí, špatně se koncentrují, jsou netrpělivé, chybí jim vytrvalost a chuť něco dokázat samy, požadují vše co je nabízeno v televizních reklamách.

Násilí a agresivita

„Že mediální násilí poškozuje dětskou psychiku, to dnes víme stejně jistě, jako že cigaretový dým škodí plicím. Jestliže ještě někdo tvrdí, že to není bezpečně prokázáno, pak buď nejde o odborníka, nebo jsou ve hře dlouhé špinavé prsty velkých peněz“ (Řičan, 1995, s. 19).

Vliv televizní agrese a násilí nejvíce ovlivňuje jedince, kteří jsou k tomuto určitým způsobem predisponováni a to především dědičnými a konstitučními faktory, rodičovským nezájmem nebo příslušností ke skupinám, jež sdílejí deviantní formy (Matoušek, Kroftová, 1998).

V současnosti jsou programy televizí plné násilí, které je dětem předkládáno většinou formou nízkonákladových detektivních seriálů, které se hemží hrdiny a scénami, které by v reálném životě byly úplně nemyslitelné. Bohužel děti ještě nejsou schopné rozlišit mezi fikcí a realitou a tak si myslí, že tak to funguje i v normálním životě. Hlavní vlastností dítěte je od narození napodobovat, nejdříve mámu, tátu, sourozence, své nejbližší okolí a tedy logicky i to, co vidí v televizi. Pokud dítě neustále vidí násilí, a to nejen v kriminálních pořadech nebo ve filmech pro dospělé, ale v dnešní době stále častěji i v pohádkách (kreslené postavy, které si dělají neustálé naschvály, hází po sobě různé předměty, výbušniny a následně se různě deformují, načež se zázrakem zase vrátí do své původní podoby), může dojít k určitému znečitlivění a vytvoření odolnosti vůči zlu a násilí. U některých jedinců může dojít k nárůstu agresivity, u jiných zase ke zvýšení strachu, snižování sebevědomí (protože televizní hrdinové jsou na rozdíl od nich dokonalí), zvyšování brutality, sadismu nebo k zalíbení v ubližování druhým.

Mertin ve své knize vytyčil zásadní body prevence:

- Rozvrhnout čas dítěte mezi knihy, časopisy, počítač, televizi a rozhlas. Zařadit pohybové aktivity.
- Nechávat volně knížky a časopisy, aby si dítě mohlo v nich kdykoliv začít listovat, prohlížet.

- Televizi neinstalovat do dětského pokoje.
- Nevytvářet z televize kulisu – pokud ji nikdo nesleduje, tak ji nezapínat, raději pustit rádio.
- Rozvíjet ostatní dovednosti dítěte a tím minimalizovat sledování televize.
- V maximální míře se účastnit sledování televize a hry na počítači s dítětem.
- Mluvit s dítětem o zhlédnutých pořadech, ptát se ho, co si myslí o tom co vidělo, vést s ním na daná témata diskuzi (Mertin, 2010).

Erotika, pornografie, sex

Sexualita je přirozená věc, se kterou by však děti měli být seznamovány postupně, přiměřeně svému věku a jinou formou než prostřednictvím televizního vysílání. Bohužel obsah televizního vysílání kombinuje sexualitu s násilím a to může vést k vytváření nezdravých vzorů chování, které mohou končit různými sexuálními delikty, které nejsou společensky přípustné a akceptovatelné. Množství scén se sexuální tematikou je v dnešní době velmi vysoké a může ohrožovat zdravý vývoj dětí. Dítě sledující pořady, kde je zobrazena nahota a sex, se může jevit jako předčasně vyspělé a jeho sexuální vývoj a vyžívání může být několikanásobně urychlené, což ale neodpovídá skutečnému psychickému stavu a věku dítěte. V posledních letech se stále více setkáváme s tím, že dochází ve škole k obtěžování nebo dokonce nucení spolužaček i spolužáků k sexuálním praktikám. Dítě se může domnívat, že to co je prezentováno v televizních pořadech je správné a může tedy takovéto vzorce chování přebírat.

Reklama

V současné době jsme doslova obklopeni reklamními sděleními, které na nás číhají na každém kroku. Reklama je všude – v televizi, rádiu, internetu, v novinách, na výrobcích, na billboardech – a má za úkol propagovat a vnutit nám právě ten jeden nejlepší výrobek nebo službu. Reklama ovlivňuje spotřebitele tak, aby výrobci či dodavateli dané služby zajistil finanční zisk nebo jiný nehmotný profit. Reklamy jsou velmi agresivní, záludné a podprahově působící, vyhnout se veškerým jejích nástrahám může být problém i pro dospělého člověka, natož pro dítě. Reklamu můžeme označit za konkrétně mířenou

manipulaci, kdy působí prostřednictvím emocí, podmanivé hudby, pěkných obrázků, jasným barvám, hlasitosti a stálému opakování na všechny naše smysly a snaží se nás přesvědčit, že právě jimi nabízený výrobek (většinou předražená věc, která lze nahradit lacinější a většinou kvalitnější nebo zdravější alternativou) je pro nás ten nejlepší. Hlavní nebezpečí reklamy netkví ani tak v nabídce nekvalitních nebo škodlivých produktů, ani v násilí nebo erotice, ale největší nebezpečí spočívá ve vytváření fikcí (většinou nereálných). Děti nejsou schopné tyto fikce odlišit od skutečného života, takže potom mohou uvěřit, že všichni jsou krásní, spokojení, usměvaví, neexistují žádné problémy, vše a všichni jsou ideální a bez chybičky. Vše se dá vyčistit pouhou kapkou jaru, když si dám na snídani sušenku, mám energie na celý den, pokud mě něco bolí, tak použiji medikament a během několika vteřin jsem v pořádku a mohu podávat maximální výkony. Sprchové gely a šampony nám zaručí krásné vlasy plné objemu, různé preparáty nám zajistí, že nám i na „plešaté hlavě vyrostou lví hříva“ a jen ten nejdražší zubní kartáček nám ochrání zuby před zubním kazem..... Děti mohou fikci považovat za reálnou a následně ji srovnávat se situacemi a ději probíhajícími v jejich nejbližším okolí a rodině, které se samozřejmě od fikce reklamy liší. Děti jsou následně zklamané, že právě jejich rodina není ta ideální a šťastná jako z reklamy. Toto může vést například k depresím nebo narušit vztah mezi dětmi a rodiči, který se může projevovat jako odcizení nebo snížení autority. Druhým velkým nebezpečím reklamy je, že děti mohou získávat pocit, že „středobodem“ života je nakupování a že vše se točí jen kolem zboží z reklam. Může docházet k tomu, že děti sledující reklamu nechtějí nic jiného, než právě zboží z reklamy, což může být pro rodiče jak finančně, tak psychicky náročné.

Reklama nám všem předkládá modely zmanipulovaného chování a nezdravé vzory. Například neustálé ukazování vyhublých modelek s dokonalou postavou v reklamách, může být příčinou psychických problémů u těch, kteří parametry těchto modelek nesplňují.

Právě toto naplňuje podstatu reklamy, protože účelem je prodat co nejvíce přípravků na hubnutí, prodat plastické operace, léky na deprese, zeštíhlující prádlo, sportovní potřeby atd.

Reklama je v současné době nevlivnějším nástrojem k ovlivňování velkého množství lidí a přenáší velkou společenskou odpovědnost. Z toho důvodu musí být regulovaná. V ČR toto řeší - zákon č. 40/1995 Sb., Zákon o regulaci reklamy. Především reklama na některé nebezpečné výrobky musí být kontrolována a upravena tak, aby nepůsobila škodlivě. Jsou to reklamy především na tabákové výrobky, alkoholické nápoje, léčiva zbraně, zakázané

chování nebo nevhodné potraviny. Zákon také ochraňuje spotřebitele před klamavou reklamou a nekalými praktikami.

Negativní vliv internetu

Internet je dnes snadno dostupná nová technologie a je jednoznačně nejvyužívanějším médiem a to převážně u dětí a mladistvých. Internet je studnice maximálního možného množství informací, dat a zdrojů, ze kterých můžeme čerpat v podstatě vše. Dnešní nová doba je rychlá, dynamická a plná změn, které klasická média nemohou postihnout. Internet se svou rychlostí vymyká všem ostatním médiím a odpovídá požadavkům dnešní zrychlené době – vyznačuje se zkratkovitým, formálním a strohým stylem. V dobách kdy nebyly počítače, televize vysílala jen málo poutavých pořadů. Bylo běžné, že děti přišly ze školy, „hodily brašnu do rohu“ a běžely ven za kamarády hrát vybíjenou, šipkovanou, schovávanou, nebo si jen sednout a rozebírat, co se jim ten den přihodilo. Tento model bohužel už v dnešní době nefunguje. Je ovlivněn právě internetem a jinými médii, které děti připoutávají k obrazovkám a monitorům. Místo aby dnešní mládež vyběhla na čerstvý vzduch a věnovala se nějaké aktivní činnosti, tak se posadí k počítači, prohlédnou svou mailovou schránku, přečtou si aktuální informace o svých idolech, zahrají si on-line hru, a pak se připojí na nějakou sociální síť, kde se setkají se svými (známými i neznámými) přáteli, místo aby za nimi šly fyzicky, tráví čas virtuálními on-line rozhovory. Pokud jsou děti bez dozoru a nastavených mantinelů, jsou schopné u počítače strávit neomezený čas, po který úplně ztrácí kontakt s realitou. Internet na ně má na rozdíl od rodičů vždycky čas, vždy má odpověď na jejich otázky a nikdy je nenechá v nečinnosti nebo strádat nudou. Děti a mladiství si ve většině případů nepřipouštějí rizika internetu a virtuální reality. Internet je plný zajímavých a užitečných věcí, ale i plný nástrah a nebezpečí. Prostřednictvím internetu můžeme velice rychle a zadarmo komunikovat s celým světem, bohužel díky rychlé počítačové komunikaci, dochází k chybnému vyjadřování, chybám v pravopise, děti neřeší interpunkci, diakritiku nebo gramatiku a především chybí hlavní socializační činitel - osobní kontakt „face to face“.

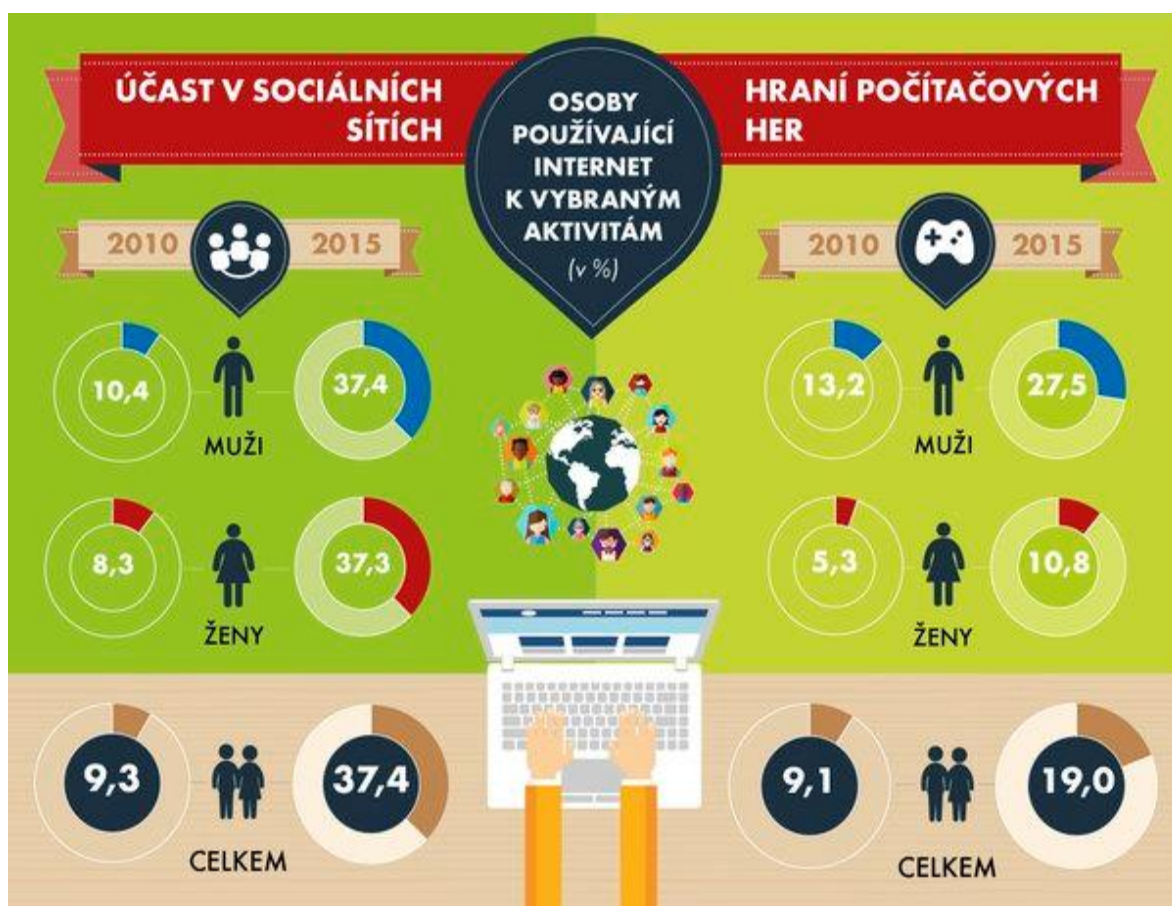
Mezi nejškodlivější a nejvíce negativní jevy internetu můžeme zařadit:

- Počítačové hry – jedná se především o válečné, bojové hry, akční hry – kde děti prožívají dobrodružné fiktivní děje plné agrese a násilí, které pak mnohdy přenášejí

do reálného života. Naopak vzdělávací hry jsou pro děti velkým přínosem a dokáží jim pomoci a mnohému je naučit, ale opět musíme mít na zřeteli, že děti samy neumí eliminovat to co je pro ně špatné, takže vždy je potřeba ke správnému výběru hry, která je přiměřená sociálnímu a psychickému vývoji jedince, asistence a pomoc rodiče nebo nějaké dospělé osoby.

- Sociální sítě – jsou fenoménem několika posledních let – viz. obrázek č. 2, který nám ukazuje k jakému nárůstu v užívání sociálních sítí a počítačových her došlo za posledních 5 let.

Obrázek č. 2

Zdroj: <https://twitter.com/hashtag/TKinternet?src=hash>

Za počátek a rozšíření sociálních sítí se považuje projekt Sixdegrees (1997), kdy si mohli lidé vytvořit vlastní profil. Od té doby se sociální sítě staly tak populární, že například Facebook měl ke konci roku 2012 miliardu členů, Facebook můžeme považovat za nejrozsáhlejší sociální síť, ale ani Google+, Myspace, Twister nebo LinkedIn

nezůstávají v počtu členů pozadu. Sociální sítě slouží převážně ke komunikaci mezi přáteli nebo mezi lidmi se stejnou profesní odborností, zájmy nebo problémy. Velkým přínosem jsou tyto komunikační kanály například pro lidi, kteří jsou společensky znevýhodněni nebo vyloučeni a to například z důvodu zdravotního handicapu. Na druhé straně může být tato komunikace nebezpečná, protože si nikdy nemůžeme být jisti, kdo sedí na druhé straně a komunikuje s námi, nejsou ojedinělé falešné profily, pomocí kterých se snaží někteří uživatelé vetřít do něčí přízně, většinou s cílem mu ublížit nebo ho obelhat, či okrást. Dalším nedostatkem, jak už bylo výše zmíněno, je omezení osobního sociálního kontaktu, což může následně vést k problémům s komunikací v reálném světě, s pracovním a sociálním začleněním, může docházet k problémům v navazování osobních nebo intimních vztahů. Mnohdy dochází k internetové závislosti, kdy závislý ztrácí kontakt s okolním světem, ztrácí pojem o čase, nespí, nejí a v konečné fázi může dojít k vyhoření nebo psychickému i fyzickému zhroucení (Sociální síť – wikipedie, 2016)

- E-kriminalita – je trestná činnost, která je provozována na internetu. Mnohdy se jedná o falešné prodeje, falešné identity a zneužívání.
- Kyberšikana – je šikana/pronásledování/zastrašování prostřednictvím internetu a to za účelem co nejvíce ublížit šikanované osobě. Může se jednat o zasílání velkého množství sms, emailů, rozesílání pomluv, zastrašování, vytváření urážlivých stránek nebo blogů směřujících ke konkrétní osobě, vydírání pomocí internetu nebo telefonu.
- Sexting – nový pojem pod kterým se skrývá přímé využití internetu a textových zpráv ke komunikaci s mladistvými nebo dětmi prostřednictvím textových zpráv - komunikace a rozesílání sexuálně zaměřených fotografií, videí nebo zpráv. Postupně se může vyvinout v pornografii mladistvých, což je nezákonné.
- Kyberstalking – moderní technologie – internet nebo mobilní telefon jsou využívány k pronásledování a opakovanému obtěžování oběti (Policie ČR, 2015).

3 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Média mají v současné svobodné demokratické společnosti za úkol především šířit informace, přesvědčovat, poskytovat relaxaci, odpočinek a bavit. Bohužel zobrazování skutečností médii v mnoha případech není reálné a neodpovídá pravdivé realitě. Média záměrně manipulují s fakty, různě překrucují skutečnosti a následně nám podávají pokřivený obraz vykonstruované reality. Média agresivně vstupují do našich životů a proto stoupá potřeba naučit se vyhodnocovat mediální sdělení a rozlišovat pravou realitu od fikce. Mediální gramotnost je hlavním cílem mediální výchovy, která se v dnešní době začíná řadit mezi základní kompetence, která je čím dál důležitější pro život člověka v médií ovlivňované společnosti. Člověk by měl mít pod kontrolou média a měl by umět rozlišit a vyhodnotit věcnou správnost a hodnotovou významnost sdělované informace. Člověk, který není mediálně gramotný, se nemůže orientovat v množství informací, nemá dostatečný odstup a podléhá účinkům masových médií. Naopak mediálně gramotný člověk disponuje kompetencemi, které mu umožňují vybírat z informačních sdělení jen ty, které potřebuje a následně je využívá k vlastnímu vzdělání, poučení nebo zábavě. Mediální gramotnost zvyšuje a rozšiřuje informační a komunikační dovednosti a usnadňuje orientaci a fungování člověka ve společnosti.

Média se snaží prostřednictvím svých mechanismů dosahovat určitých cílů a záměrů, v současné době jsou to především ekonomické hodnoty. Média pro své fungování potřebují získat sledovanost - diváky, posluchače či čtenáře a jsou proto ochotná zacházet i k manipulativním technikám a praktikám, kterými se snaží oslovené masy ovlivnit. Manipulativním a propagandistickým chováním média vnucují a podsouvají společnosti zkreslený obraz daných skutečností a tím formují požadované postoje příjemců ke sdělovaným informacím. Proti takovému chování médií je potřeba bojovat a to nám právě umožňuje mediální výchova prostřednictvím zvyšování naší mediální gramotnosti.

Ve své knize *Základy mediální výchovy* Mičienka shrnuje několik bodů, které tvoří základní body mediální výchovy:

- *„Média nezrcadlí skutečný svět – než se sdělení dostane k příjemci bývá záměrně upraveno, zjednodušeno a přizpůsobeno, tak aby podporovalo určitý záměr tvůrce sdělení.*

- *Příjemce sdělení si aktivně vybírá z toho, co mu média nabízejí – média tento výběr vědomě ovlivňují*
- *média participují na utváření veřejného života – vybírají a nabízejí nám konkrétní způsoby trávení volného času, životní styl, módní styl aj.*
- *Média zprostředkovávají nejrůznější obsahy, které mají tendenci se opakovat a vytvářet vlastní výrazové prostředky mající v daném obsahu sdělení zvláštní význam.*
- *Média jsou sociální instituce, která mají svou strukturu, vývoj a vlastní pravidla*
- *Média se orientují na to jak ekonomicky přežít, tudíž jejich hlavním cílem je zisk. Zisk a hlavní příjmovou položku tvoří reklama a od toho se celé fungování médií odráží“ (Mičienka 2007, s. 12).*

3.1 MÉDIA A VZDĚLÁVÁNÍ

Digitální technologie a nová média mění způsob vzdělávání a hlavně způsob učení. Svět je dnes díky on-line propojení otevřený a informace jsou maximálně přístupné. Hlavní změna se udála v získávání informací. Zatímco starší generace musely strávit hodiny v knihovnách vyhledáváním knih a čtením textů, dnes stačí pouze několikrát kliknout, zadat správný výraz do vyhledávače a požadovaná informace se dle relevance zobrazí. Pak už jen jednoduše vybrat tu, která se nejvíce hodí. Žáci jsou v dnešní době označováni jako generace, která je pořád on-line a nové technologie se pro ně staly samozřejmostí a jsou nedílnou součástí jejich životního prostoru. Děti v dnešní době ví, kde mají požadované informace vyhledávat a umí je rychle zpracovat a dokáží současně vykonávat několik různých činností a umí mezi ně dělit svou pozornost. Bohužel je to na úkor klasického učení a samostatného uvažování. Děti se dnes nedokáží soustředit na jednu činnost a logicky nad ní přemýšlet nebo ji logicky podle nějaké posloupnosti nebo algoritmu odvodit, připadá jim to zdlouhavé a nudné. V klasické výuce se nudí a to vede k vyrušování, proto se dnes pedagogům doporučuje sdělovat vyučovanou látku kombinovaně a používat interaktivní metody a média. Děti nejsou dnes zvyklé být pasivními příjemci sdělované informace, jsou zvyklé na komunikační model many-to-many, který je obvyklý pro komunikaci na sociálních sítích. Aby výuka byla pro žáky zajímavá a oni ji vnímali, je potřeba více interaktivní přístup a studenty podporovat

v diskusích. Studenti pak mají pocit, že mohou výuku svými názory ovlivnit a nejen pasivně sedět a přijímat informace. Dochází tak k tzv. Metodě vrstevnického učení, kdy si vzájemným sdílením dovedností, zkušeností, znalostí a myšlenek, zapamatují a vstřebají více informací než při klasické výuce. Média, interakce, diskuze, neobvyklé výukové aktivity, vlastní kreativita, vrstevnické učení či týmové práce a úkoly, jsou v dnešní době jednou z cest, jak školu žákům přiblížit a jak je zaujmout (Sociální média a učení, 2011).

Kromě interaktivních přístupů k výuce je samozřejmě potřeba i kvalitní moderní didaktická technika, která napomáhá k dosažení efektivnějších vzdělávacích výsledků. Mediální didaktiku můžeme definovat jako učení za pomoci médií a je definovaná na základě pomoci mediální pedagogiky, která v sobě obsahuje tři základní funkce médií, kterými jsou: učení prostřednictvím médií – média jako socializační činitel, učení o médiích – mediální výchova a učení za pomoci médií (Mediální didaktika, 2016).

Nová didaktická média používaná při výuce:

- Vizualizér – přístroj zachycuje informace z průsvitné i neprůsvitné předlohy, snímá trojrozměrné objekty a vytváří z nich digitální záznam.
- Dataprojektor – projekční technika snímající pracovní plochu počítače pedagoga do prostoru třídy
- Tablet
- Audiovizuální technika – zařízení prezentující současně zvuk i obraz - televize, videopřehrávače, DVD, diktafon, počítače atd.
- Interaktivní tabule – Smart Board/ Active Board – velké dotykové obrazovky, na které je umožněné psaní speciálním perem, zápisy lze uložit do počítače a kdykoliv použít

Výhody interaktivních tabulí:

- Podporuje motivaci a zájem žáků o novou látku.
- Umožňuje měnit organizační formy vyučování podle momentálních potřeb.
- Ulehčuje tvorbu prezentací, her a projektů.
- Usnadňuje učení žáků s vývojovými poruchami učení.

- Pomáhá učitelům vytvářet přípravy na jednotlivé hodiny.

Výhody z hlediska metodologie:

- Učitelé mohou připravovat hodiny dopředu a uložit si je pro pozdější opětovné použití.
- Zápisy z každé vyučovací hodiny lze umístit na internet, což umožňuje doplnit látku žákům, kteří ve škole nebyli.
- Lze snadno přecházet z frontálního vyučování během spuštěné prezentace k procvičování v integrovaných skupinách.
- Okamžitá zpětná vazba je zajištěna všem žákům i učitelům.
- Všichni žáci se mohou aktivně zapojovat do výuky.
- Tabule umožňuje méně stresující zkoušení, žáci mohou demonstrovat své vědomosti pomocí prezentací nebo her.
- Podporuje mezipředmětové vztahy.
- Umožňuje tvorbu projektů.
- Všeestranně působí na smysly žáků (vzdelavani.unas.cz/newtechnology.pdf, 2016)

4 VOLNOČASOVÉ AKTIVITY MLÁDEŽE

Pojem volný čas můžeme definovat jako dobu, kterou trávíme jinak než nějakou prací či povinností, volný čas je tedy vše, co se nevztahuje k povinnosti něco dělat, ale děláme to dobrovolně, rádi, máme z toho radost a tato činnost nám poskytuje uspokojení a seberealizaci. Ve svém volném čase se můžeme svobodně, na základě svých potřeb, zájmů či aktuálního stavu nebo nálady, rozhodnout jak se svým časem naložíme. V případě dětí a mládeže se jedná o čas strávený mimo školu a školní povinnosti, mimo domácí povinnosti v rámci rodiny a čas strávený základními biologickými potřebami.

Jako základní znaky volného času označuje ve své knize Slepíčková:

- svoboda a protiklad práce,
- volný čas jako časový prostor,
- volný čas jako forma činnosti,
- volný čas jako symbol sociálního postavení,
- volný čas jako prostředek sociální pomoci,
- volný čas jako funkce sociální skupiny (Slepíčková, 2005).

Děti a mládež nedisponují takovými zkušenostmi a návyky jako dospělí a proto musí být pedagogicky a výchovně ovlivňování v tom, jakým způsobem svůj čas vyplnit. Vedení a ovlivňování však musí být přizpůsobené sociálnímu a mentálnímu stavu dítěte, jeho věku a jeho preferencím a zájmům. Na to, jak se svým volným časem děti a mládež naloží, mají vliv nejen oni sami, ale i jejich vrstevníci, kteří je ovlivňují, ale především rodinné prostředí, které je jim vzorem a postupně modeluje hodnotový žebříček, rodinnou kulturu a následně celý způsob dalšího života.

Děti mohou svůj volný čas plnohodnotně trávit na spoustě míst, přičemž nejčastějšími místy, kde svůj volný čas tráví je domov, škola, zájmové aktivity venkovní prostředí. Z důvodu časového, kvalifikačního nebo finančního jsou nezbytnou součástí volnočasových aktivit dětí společenské a zájmové organizace, které jsou součástí výchovně-vzdělávacího systému a poskytují dětem spoustu možností a variant trávení volného času (Pávková 1999).

Volný čas může být trávený a využíváný aktivně nebo pasivně.

„U dětí a mládeže rozlišujeme následující formy aktivit:

- fyzická aktivita realizovaná organizovanou tělovýchovnou a sportovní činností a neorganizovanou tělovýchovnou a sportem
- zájmová činnost s účastí na práci ve výtvarných, přírodovědeckých, technických, hudebních kroužcích apod.
- pohyb na čerstvém vzduchu spojený s fyzickou aktivitou (s turistikou, prací na zahradě apod.)
- společenská činnost prováděná v co nejvyšší míře venku a při pohybové aktivitě
- zábava kompenzující duševní napětí a přispívající k rozvoji osobnosti“ (MŠMT,

2002, s. 6 - 7).

U dětí trávících volný čas pasivně je vyšší pravděpodobnost a riziko výskytu společensky nežádoucích, někdy i patologických jevů. Patří sem:

- „chroničtí sledovači televize, filmů a počítačových her
- mládež bloudící po ulicích a restauračních zařízeních a ubíjející nudu
- mládež vyhledávající dramatické a dobrodružné aktivity zástupným způsobem; pomocí násilí, kriminality, drog, alkoholu apod.“ (MŠMT, 2002, s. 11-12).

Rozdělení a typy volného času

Podle frekvence a rytmu střídání pracovního a volného času v poměru k celkové době, kdy volný čas realizujeme, dělíme volný čas na:

- denní volný čas – je nejčastější typ volného času během pracovního dne
- víkendový volný čas – delší časový úsek volna, kdy mohou být vykonávány volnočasové aktivity, které jsou časově náročnější
- dovolená/prázdniny – dlouhý souvislý časový úsek, který je ve větší míře používán k zábavě, relaxaci nebo hře (Dufková, Urban, Dubský, 2008).

Faktory ovlivňující trávení volného času můžeme obecně klasifikovat jako vnitřní (jsou dané a méně ovlivnitelné) a vnější (můžeme je svým jednáním ovlivnit).

K vnitřním faktorům řadíme:

- vlastnosti a povahu osobnosti – schopnosti, předpoklady, vlohy, motivace, zájmy, temperament, charakter
- zdravotní stav – nemoc nebo handicap může ovlivnit nebo omezit možnosti trávení volného času
- věk – zásadní faktor, který má vliv na výběr volnočasové aktivity
- pohlaví – i v dnešní rovnoprávné době jsou oblasti, které jsou charakteristické buď pro chlapce nebo dívky (Spousta, 1994)

K vnějším faktorům řadíme:

- prostředí – jinak tráví čas děti z vesnice oproti dětem z města
- rodina – rodinné prostředí a jeho funkčnost, životní styl, vzdělání rodičů a návyky
- vrstevnické skupiny
- média (Janiš, 2009)

Základní skupiny, které děti a mládež během sociálního vývoje nejvíce ovlivňují vyjmenovala ve své knize Vágnerová:

- rodina
- škola
- volnočasové instituce
- vrstevnické skupiny (Vágnerová, 2005)

4.1 RODINA

V Psychologickém slovníku je rodina charakterizovaná jako:

„Společenská skupina propojená manželstvím nebo pokrevními vztahy a odpovědností a vzájemnou pomocí“ (Hartl, Hartlová, 2000, s. 512).

Základní funkce rodiny:

- Biologicko-reprodukční funkce – primární funkce zabezpečující zachování pokolení a generační návaznosti.
- Sociálně-ekonomická funkce – převážně se jedná o funkci materiálního charakteru

- zabezpečení rodiny, získávání a hospodaření s finančními příjmy, zabezpečení členů finančně závislých členů – děti, nemocní, senioři
- Socializační funkce – rodina je první sociální skupinou, se kterou se dítě během svého života setkává, vytváří specifické a jedinečné prostředí v oblasti výchovy a socializace. Tato funkce je nenahraditelná. V prostředí rodiny se jedinec formuje, získává návyky, uskutečňuje se zde první kontakty se složitými mezilidskými vztahy, formuje se psychická, tělesná, volní i citová složka člověka.
- Společenská funkce – rodina tvoří základní stavební díl systému společnosti
- Emocionální a ochranná funkce – poskytuje péči přiměřenou věku a vyspělosti každému svému členovi - v dětství, nemoci, komplikovaných životních situacích. Jedná se o poskytování ochrany, porozumění a sociální podpory.
- Kulturně výchovná funkce – rodiče a členové rodiny předávají potomkům základní vzorce společenského chování, morální mantinely, kulturní dědictví a kulturní návyky (Nevoránek, Řehoř, 2004).

Hlavní roli v rámci trávení volného času dětí a mládeže hraje rodina. Děti se od svých rodičů učí, inspirují a přebírají vzorce chování, tím napodobují jejich životní styl a tím i formy trávení volného času. Jakým způsobem bude trávit dítě volný čas je ovlivněno některými zásadními skutečnostmi:

- *„o jaký typ rodiny se jedná, jaký je způsob rodinného soužití, zda se jedná o rodinu malou či velkou, uzavřenou či otevřenou, jaký je věk rodičů i dětí, počet dětí, jejich pohlaví, styl rodinné výchovy apod.;*
- *jaké jsou zájmy rodičů, jak si je navzájem tolerují, jaký význam se jim přikládá i kolik finančních prostředků jsou svým koníčkům i koníčkům dětí ochotni věnovat“* (Pávková, 20, s. 29).

4.2 VRSTEVNICKÁ SKUPINA

Pedagogický slovník označuje pojem vrstevnická skupina jako typ malé sociální skupiny s vysokou mírou soudržnosti s těsnými sociálními vztahy, vysokým stupněm spolupráce a stabilními sociálními rolami. Tato sociální skupina má většinou společné zájmy a cíle.

Vrstevnícké skupiny jsou neformální, vznikají dobrovolně a to mezi lidmi přibližně stejného věku, ze stejných sociálních vrstev a většinou i stejného pohlaví. Vliv vrstevníckých skupin se nejvíce projevuje v období dospívání, mládež hledá sama sebe, rodiče přestávají být jedinou autoritou, převládá pocit neporozumění a sebedoceňování, v tomto období hledají dospívající někoho sobě rovného, který má stejné pocity jako oni, který je pochopí a pomůže jim, takového nejčastěji nacházejí mezi svými vrstevníky. Ve své knize udává Matoušek a Kroftová, že vrstevnícká skupina je hlavním prostředkem k hledání vlastního já a stává se hlavní a nejdůležitější referenční skupinou, která svým vlivem a působením zastíňuje ostatní skupiny, včetně rodiny (Matoušek, Kroftová, 1998).

Vrstevníci vytvářejí v této fázi života nejvyšší autoritu a stávají se jakousi ikonou. Skupina se dává jejím členům pocit zázemí, bezpečí, ochrany a nahrazuje jim to co jim nedokáže poskytnout rodina a jejich nejbližší sociální okolí. Vrstevnícké skupiny mohou působit pozitivním i negativním vlivem, záleží na povaze a zaměření skupiny. Mezi pozitivně působící skupiny můžeme zařadit například skupiny věnující se sportu nebo společenským hrám. Za negativně působící skupinu můžeme považovat skupinu, která páchá společensky nepřijatelné činy – krádeže, užívání drog.

Pozitivum vrstevníckých skupin vidí Čáp v jistém způsobu osamostatnění se z dětské závislosti na rodičích. I tato fáze je v životě velmi podstatná, a pokud by se dítě z této závislosti nevymanilo, mohlo by to ohrozit utváření takových rysů jako je samostatnost, iniciativa, nebo organizační schopnosti (Čáp, 1993).

Rozdělení vrstevníckých skupin

Vrstevnícké skupiny můžeme pozorovat již ve školce v takzvaných herních skupinách. V těchto skupinách ještě neprobíhá klasická interakce, sounáležitost ke skupině a není zde viditelná dělba práce. Děti si hrají spíše jednotlivě než spolu, ale již v tomto okamžiku si můžeme všimnout prvního působení na osobnost jedince.

- Skupiny mladšího školního věku (6-8 let) – skupiny jsou nestálé a členové si jejich existenci na čas uvědomují, avšak tyto skupiny jsou proměnlivé. Ale i v tomto věku je viditelné, že je zde potřeba sdružovat se.
- Skutečné vrstevnícké skupiny (8-10 let) – jsou rozpoznatelné většinou až u žáků. Hlavními znaky těchto skupin jsou jejich cíle a normy, kterými se členové řídí. Je zde viditelná zvyšující se potřeba sdružovat se, objevují se prvotní znaky

kooperace. V rámci těchto skupin se u členů vytváří pocit nutnosti se odlišit od ostatních vrstevnických skupin, což může vést až k otevřenému rivalství a boji mezi skupinami.

- Vrstevnické skupiny mládeže (10 – 16 let) - tyto skupiny uspokojují potřebu sdružovat se dospívajícímu jedinci, u kterého je tato potřeba velice silná. Tyto skupiny jsou typické potřebou vymanit se z kontroly dospělých a autorit, demonstrují svou snahu po osamostatnění a dospělosti. Distancují se od tradičního prostředí a přiklání se k neformálním skupinám. Dospívající mládež skrývá své vlastnosti za cynismem (Vágnerová, 2005).

Vrstevnické skupiny jsou většinou pro děti a mládež přínosem, hlavně v rámci socializačního procesu a osamostatnění se. Pro děti z nefungujících a dysfunkčních rodinných prostředí je však skupina mnohem významnější, než pro děti z harmonicky fungujících rodin. Funkční rodiny poskytují dětem mantinely, vymezují dovolené chování, podporují je a dávají jim lásku a bezpečí. To bohužel u dětí se špatným rodinným zázemím chybí a může u nich docházet k frustraci a pocitu vyloučení. U těchto dětí je potřeba někde patřit a začlenit se mnohem silnější a důležitější. Tyto děti jsou také ve většině případů mnohem více ovlivnitelné ke konání protiprávních a společensky neakceptovatelných činů.

V dětských vrstevnických skupinách je prvořadá určitá jedinečnost – například tělesná a pohybová zdatnost, sociální postavení dítěte, hmotné zajištění – jak je dítě in – jestli se obléká podle módy, jestli má nejlepší mobilní telefon nebo počítač, těmito kritérii je následně dítě v kolektivu oblíbeno. V případě, že dítě nedosahuje nějaké výjimečnosti, hmotné zajištění, pokud pochází z chudších poměrů, je tento jedinec bohužel ve skupině znevýhodňován nebo je rovnou ze skupiny vyloučen. Následně tyto vyloučení jedinci mohou být terčem posměchu, urážek nebo šikaně ze strany „silnějších“ jedinců. Každé dítě touží patřit do nějaké skupiny a pokud se tam nedostane, tak to zkouší jinou alternativní cestou – upoutává na sebe pozornost například nevhodným chováním, šaškováním, kupuje si oblibu ostatních například činnostmi, které za ně vykonává, vynucuje si pozornost násilím nebo krádežemi.

4.3 SPORT

Volnočasové skupiny zabývající se sportem řadíme mezi ty s pozitivním vlivem.

Můžeme vyjmenovat několik základních pozitivních přínosů sportu pro člověka:

1. zvyšuje se účinnost srdce a plic,
2. snižuje se riziko srdečně cévních onemocnění,
3. zvyšuje se svalové síla a vytrvalost,
4. snižují se problémy se zády,
5. zlepšuje se vzhled,
6. napomáhá k udržování správné tělesné hmotnosti,
7. zlepšují se psychické funkce,
8. snižuje se působení stresu,
9. oddalují se procesy stárnutí,
10. způsobuje přirozenou únavu a uklidnění (Slepičková, 2005).

Nejčastější motivací dětí a mládeže ke vstupu do těchto skupin a aktivně se věnovat sportu bývá touha po pohybu, touha podobat se svému vzoru, zapojit se do kolektivu se stejnými zájmy, mít úspěch, odlišit se, stát se výjimečným, mít peníze nebo být slavný. V mládí si člověk ještě plně neuvědomuje, co od sportu může očekávat a že mu může sport a pohyb zcela změnit život. Sport a pohybové aktivity mají pozitivní přínos, který se odráží nejen na fyzickém, ale i psychickém stavu.

Sport jako takový není jen pohybovou aktivitou, ale je i významným sociálním fenoménem, kdy se sportovci stávají vlastním uzavřeným společenstvím, se svými pravidly, hodnotami, morálkou a návyky.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODY, CÍLE VÝKUMU A STANOVENÍ HYPOTÉZ

Cílem bakalářské práce je zjistit, zda mladá generace vyplňuje své volné chvíle spíše sportem, užíváním moderních technologií s internetem k nejrůznějším činnostem, klasickými médii nebo se účastní programu v zájmových kroužcích. V praktické části bakalářské práce byla zvolena kvantitativní metoda pro potvrzení stanovených hypotéz.

Gavora o kvantitativní metodě uvádí, že „kvantitativní výzkum pracuje s číselnými údaji. Zjišťuje množství, rozsah nebo frekvenci výskytu jevů, resp. jejich míru (stupeň). Číselné údaje se dají matematicky zpracovat. Je možné je sčítat, vypočítat jejich průměr, vyjádřit je v procentech nebo použít další metody matematické statistiky (vyjádřit směrodatnou odchylku, korelační koeficient, statistickou významnost mezi dvěma nebo více výsledky apod.). Zastánci kvantitativně orientovaného výzkumu jsou hrdí na možnost precizního a jednoznačného vyjádření výzkumných údajů v podobě čísel.“ (Gavora, 2000, s. 32)

Ke sběru dat jsem použil metodu dotazníkového šetření, o kterém Gavora říká, že je to „způsob písemného kladení otázek a získávání písemných odpovědí“ (Gavora, 2000, s. 99).

Formu dotazníku jsem zvolil anonymní, protože anonymita je předpokladem k dosažení vyšší míry pravdivosti odpovědí zkoumaného vzorku. Z tohoto důvodu je předpoklad, že respondent bude odpovídat na otázky objektivněji a tyto odpovědi budou mít vyšší hodnotu pro výzkum této bakalářské práce.

Při sestavování dotazníku jsem kladl důraz také na časové určení užívání jednotlivých médií a jiných činností. Práce s internetem pak byla těžištěm dotazníku.

Hypotézy jsem stanovil na základě prostudované odborné literatury, vlastních zkušeností a cíli výzkumu této bakalářské práce.

H1: Předpokládám, že mladá generace preferuje převážně moderní média než klasická média.

H2: Předpokládám, že mladá generace využívá média více k volnočasovým aktivitám než ke vzdělávání.

H3: Předpokládám, že mladá generace neumí trávit volný čas bez přístupu k internetu.

Pokud by se potvrdila první hypotéza, že mladým lidem moderní média vyplňují čas mnohem více než klasická média, pak je cílem rozlišit, v jaké míře využívají internet jako zdroj k vyhledávání informací do školy, čímž se ověří druhá hypotéza. Třetí hypotézou se ověří, zda současná mládež tráví volný čas bez moderních medií, mezi které patří i internet.

5.1 VÝBĚR RESPONDENTŮ

K výběru výzkumného vzorku jsem využil metodu záměrného výběru. „*Záměrný výběr se uskutečňuje na základě určených relevantních znaků, tj. znaků základního souboru, které jsou důležité pro dané zkoumání. Při tom se výzkumník opírá o pedagogickou teorii, své zkušenosti, vědomosti a úsudek.*“ (Gavora, 2000, s. 64)

Cílovou skupinou dotazníkového šetření jsem si určil věkovou skupinu žáků v rozmezí 11-16 let věku, tedy žáci 6. až 9. ročníku základní školy. Průzkum byl uskutečněn na dvou základních školách v menších obcích v regionu Moravské Budějovice, kde byly rozdány dotazníky, které vyplnilo celkem 104 respondentů z daného věkového rozmezí.

Vybraný vzorek respondentů není reprezentativní, neboť priority dotazovaných respondentů se mohou lišit na základě lokality svého bydliště a možností výběru volnočasových aktivit v daném regionu. Z tohoto důvodu nelze výsledky mého výzkumu zobecnit na širší populaci.

Předvýzkum byl proveden na vzorku 10 žáků ve věku 11 – 16 let. S těmito žáky jsem provedl rozhovor, kterým jsem ověřoval srozumitelnost otázek v dotazníku. Při těchto rozhovorech s dotazovanými žáky, nebyly zjištěny větší problémy s pochopením dotazníku ani jiné překážky k jeho vyplnění. Na základě tohoto předvýzkumu bylo přistoupeno k samotnému šetření.

Než jsem přistoupil k samotnému rozdáni dotazníku mezi studenty, oslovil jsem ředitele vybraných základních škol, které jsem informoval o svém záměru a cílem výzkumu mé bakalářské práce. Ředitelé základních škol souhlasili s provedením realizace výzkumu, Výsledky jsem pro potřeby dalšího využití nabídl výchovným poradcům základních škol, na kterých byl výzkum proveden.

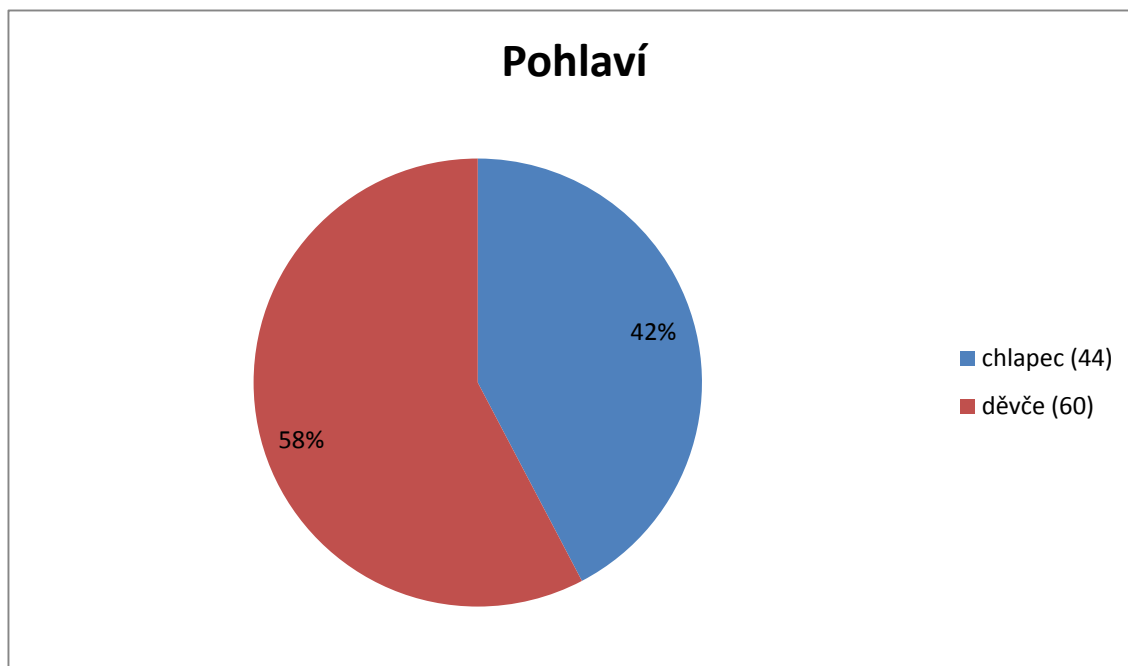
5.2 ANALÝZ A INTERPETACE VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

V následující části bakalářské práce jsem podrobně rozebral výsledky dotazníkového šetření. Pro názornější přehled výsledků jsem zvolil pro otázky s jedinou možnou odpovědí grafy výsečové s procentuálním vyčíslením (procento z celkového počtu 104 respondentů). Pro otázky, kde bylo možné vybrat více odpovědí, byly zvoleny grafy sloupcové. Vnitřní vazby otázek byly zkoumány u otázky týkající se práce s internetem, kde bylo zvlášť nazíráno, kterým činnostem se věnují dívky na rozdíl od chlapců.

Otázka č. 1 Pohlaví

Pokud se týká identifikačních otázek, v celkovém počtu 104 respondentů převážily dívky (60 proti 44 chlapců).

Graf č. 3

Otázka č. 2 Věk

Věkově převážili respondenti z vyšší věkové skupiny od 14 do 16 let věku, což odpovídá 8. a 9. ročníku základní školy. V této věkové skupině lze předpokládat, že jsou děti již téměř plně samostatné v rozhodování o náplni svého volného času a nejsou nijak výrazně omezovány, ani co se týče využívání internetu.

Graf č. 4

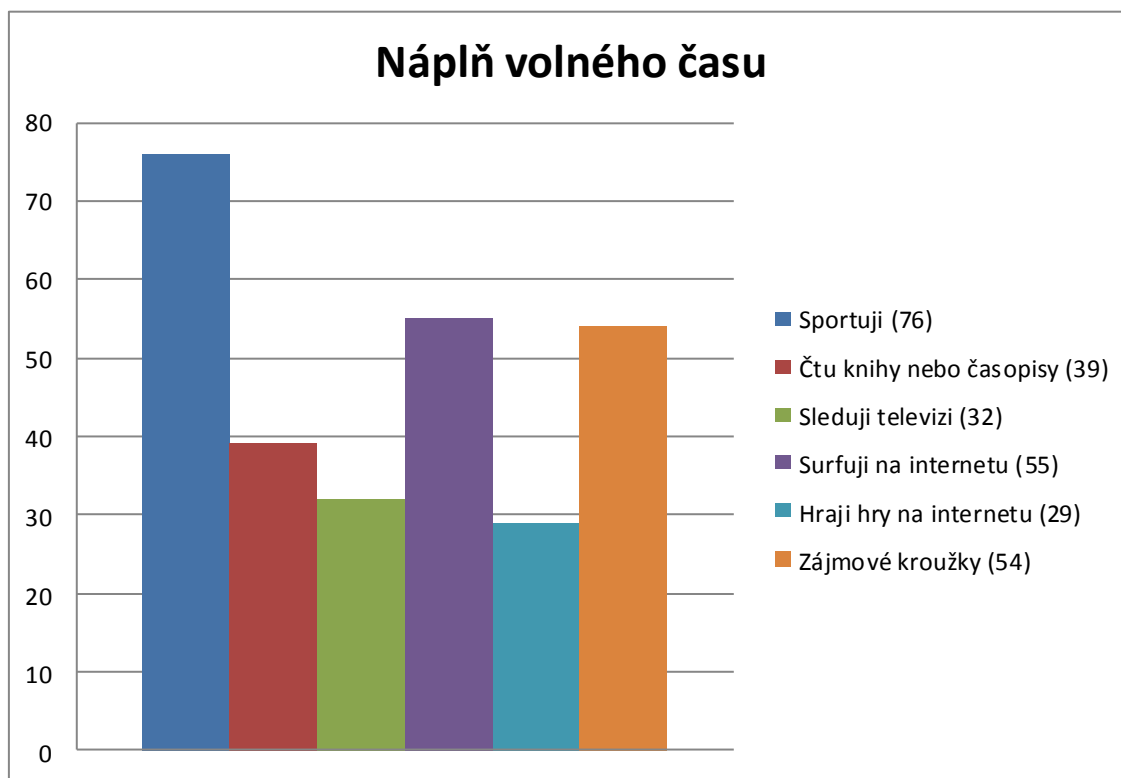

Otázka č. 3 Ve svém volném se čase většinou věnuji

První klíčovou otázkou bylo určení náplně volného času. Protože se předpokládá, že mladí kombinují jednotlivé činnosti, byla ponechána možnost volby více odpovědí. Možnost sportování ve volném čase zvolilo 73% dotázaných, tedy téměř tři čtvrtiny dětí uvedly mezi činnostmi ve volném čase sport, což je velmi uspokojivý počet, pokud bychom se zamýšleli nad otázkou, zda není využíváno medií na úkor sportovní aktivity. Stejně tak polovina respondentů ještě v tomto věku vyplňuje čas zájmovými kroužky. Co se užívání

médií týká, nejčastěji využívaným je internet, za kterým jsou o zhruba deset procentních bodů pozadu klasická média (televize, literatura).

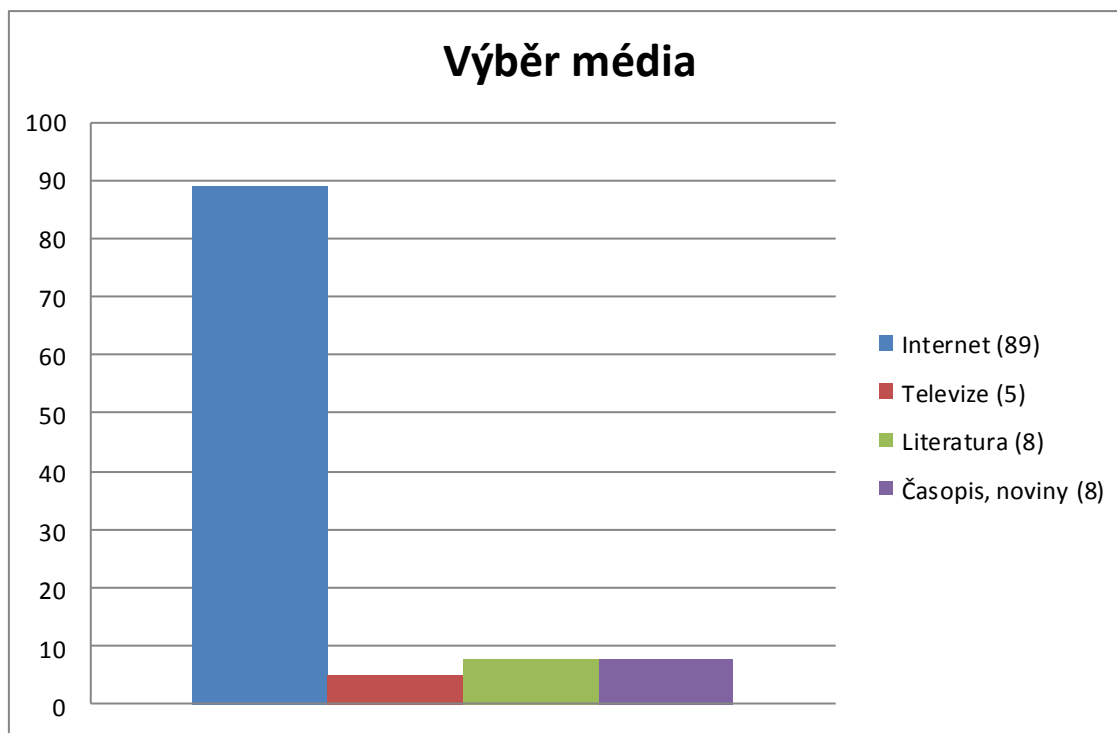
Graf č. 5

Otázka č. 4 Vyber médium, u kterého denně strávíš nejvíce času

Další otázka již mířila samostatně na druhy médií. Pokud měli respondenti vybrat to, u kterého tráví během dne průměrně nejvíce času, jednoznačně volili internet. Jen výjimečně (v 6 případech) se odpověď duplikovala, respondent označil stejnou měrou dva druhy médií (nejčastěji internet a četbu). Převaha internetu je natolik průkazná (81 %), že potvrzuje první stanovenou hypotézu. Pokud si mají mladí dnešní generace vybrat, které médium využívají nejvíce, pak je jednoznačnou volbou internet. Tato volba je i dokladem multifunkčnosti internetu, pokryje jak možnost komunikace, tak vzdělávací funkci, je prostředkem ke hrám i zábavě ve formě zdroje seriálů a filmů, avšak může být i využíván i pro četbu článků a jiných literárních počinů.

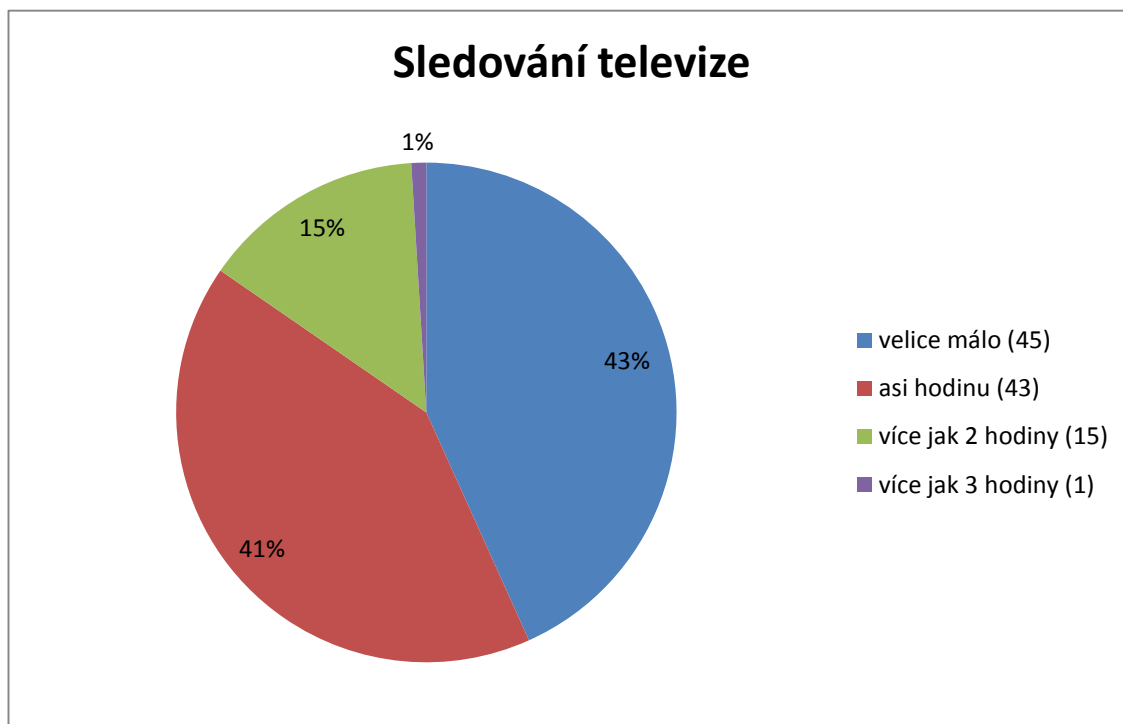
Graf č. 6

Otázka č. 5 Televizi denně průměrně sleduji

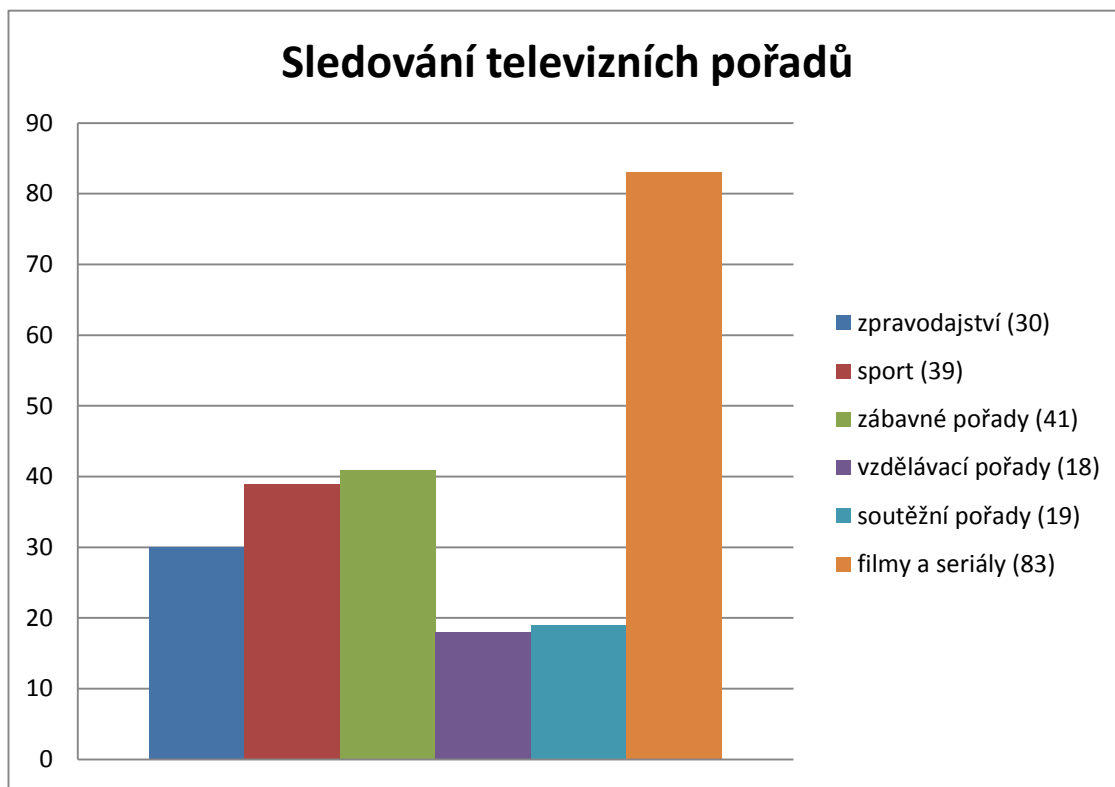
Nyní jsem se se zaměřil na sledování jednoho z klasických médií. 84 % dotázaných dětí věnuje sledování televize průměrně jen do hodiny času denně. Jen 15% respondentů uvedlo, že u televize tráví více jak dvě hodiny svého volného času denně a pouze 1% dotázaných sleduje televizi více jak tři hodiny denně. Z těchto výsledků vyplývá, že děti využívají televizi jako zdroj informací, avšak ve většině případech pouze do jedné hodiny denně.

Graf č. 7

Otázka č. 6 V televizi sleduji

Pokud jde o druh sledovaných pořadů, jednoznačně (80 %) byla zvolena možnost seriálů a filmů, přičemž zhruba hodina času odpovídá jednomu až dvěma dílům seriálu. Poměrně vysoké procento (29 %) zvolilo také možnost zpravodajství, což by se u této věkové skupiny nemuselo očekávat.

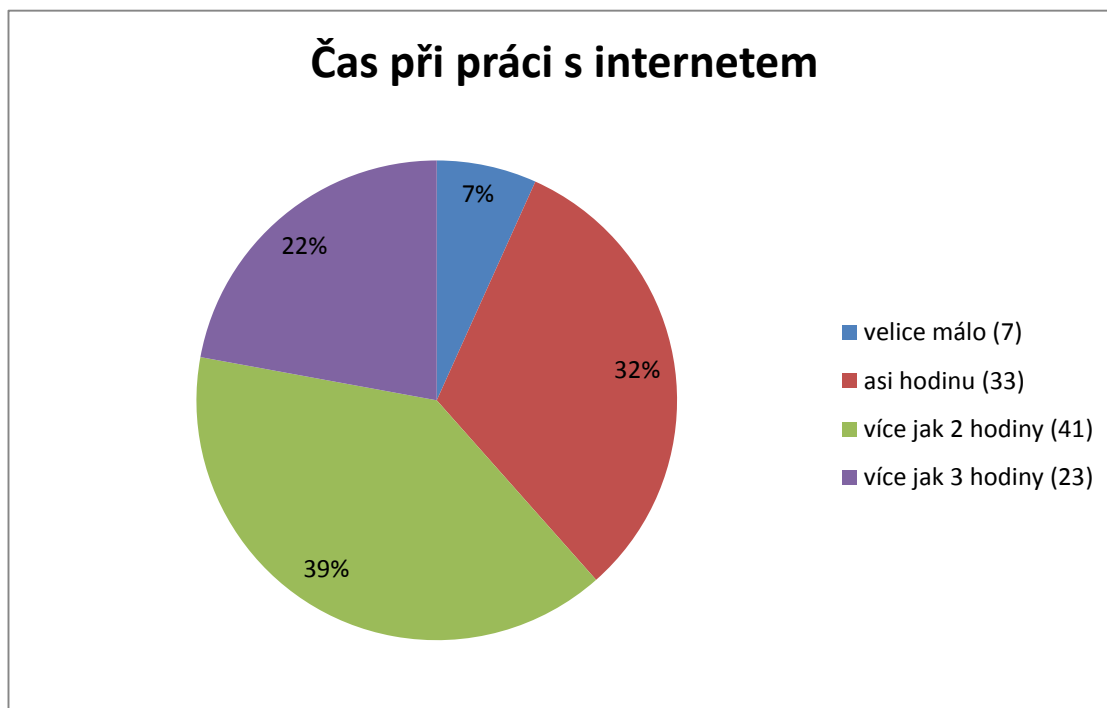
Graf č. 8

Otázka č. 7 U internetu denně průměrně trávím

Největší pozornost byla věnována rozboru výsledků otázky na druh práce s internetem. Pokud se týká srovnání času stráveného u internetu a u televize, lze tu zaznamenat výrazný posun směrem k většímu rozmezí. Tento výsledek odpovídá také srovnání náplně volného času, kde byla také zřejmá převaha možnosti internetu oproti televizi. Pokud tedy žáci tráví čas u internetu, denně je to v průměru více než u televize, k čemuž může do jisté míry přispívat i mobilita moderních technologií a jejich variabilita v možnostech, kde lze mít k internetu přístup (cestování, kratší pauzy mezi jednotlivými činnostmi dne). 61 % dětí tak označilo, že internet denně využívá více jak dvě či tři hodiny. Možnosti méně jak hodiny využilo u televize 43 %, kdežto u internetu jen necelých 7 %, tedy jen malé množství se vejde časově do méně jak hodiny denně.

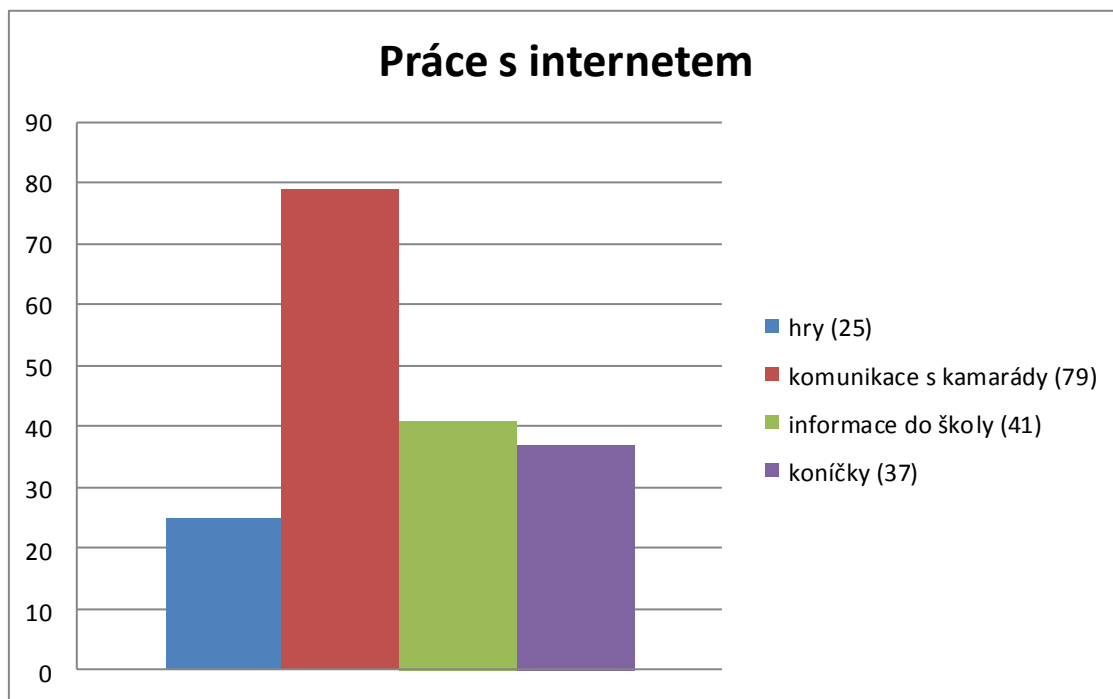
Graf č. 9

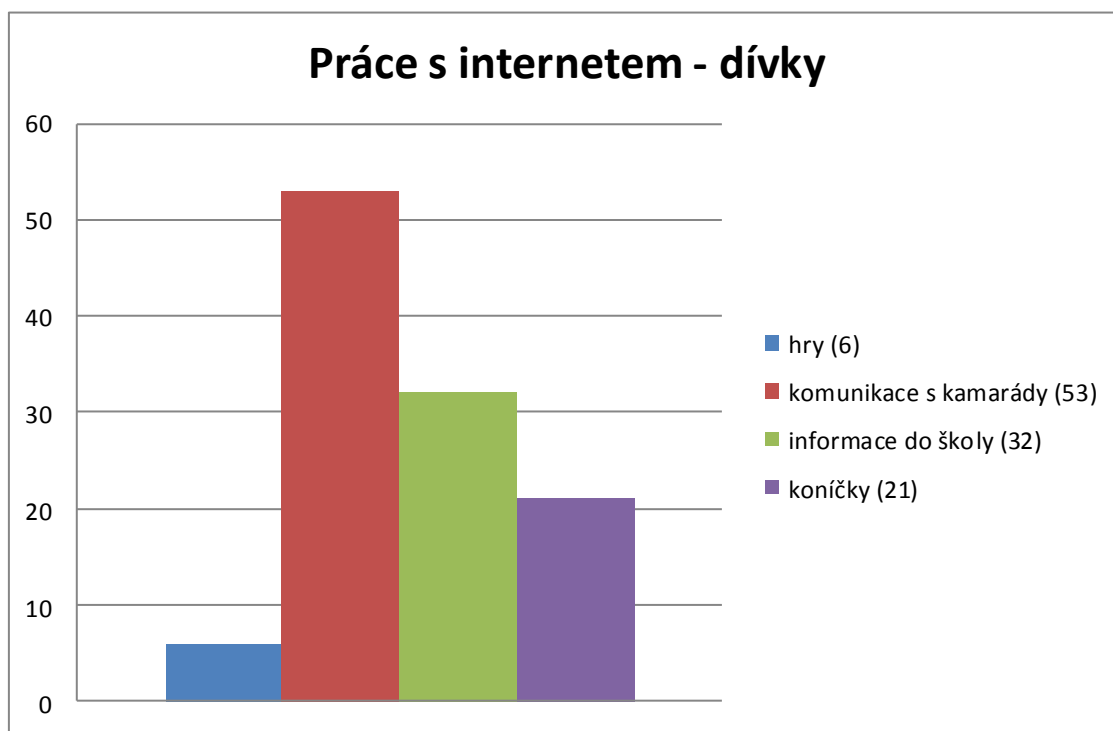
Otázka č. 8 V případě práce s internetem

Dále je důležité, k čemu děti internet využívají, jelikož se předpokládá, že nelze jednotlivé činnosti na internetu přísně oddělovat (tj. většinou vedle práce do školy probíhá i komunikace s přáteli, využívání sociálních sítí nebo hraní her), byla u této otázky možnost více odpovědí. V celkovém počtu se výrazně odlišuje možnost komunikace s přáteli (76 %), překvapivě hned druhá nejčastější odpověď, ale s výrazným rozdílem (39 %) byla práce do školy. Lze předpokládat, že se bude náplň práce s internetem lišit podle pohlaví, proto byly dotazníky vyhodnoceny v této otázce pro obě pohlaví zvlášť. U dívek pak ještě více převážila možnost komunikace (88 % dívek), ale také je tu znatelnější podíl vyhledávání informací do školy (53 % dívek), proti výrazně nižšímu počtu možnosti hraní her (pouze 10 % dívek). Ve srovnání s tím chlapci sice také nejvíce využívají internet ke komunikaci s přáteli (48 % chlapců), ale v menší míře, zato hraní her se dostalo hned na druhou pozici v četnosti (35 %) a získávání informací volili chlapci až jako nejméně častou možnost (17 %).

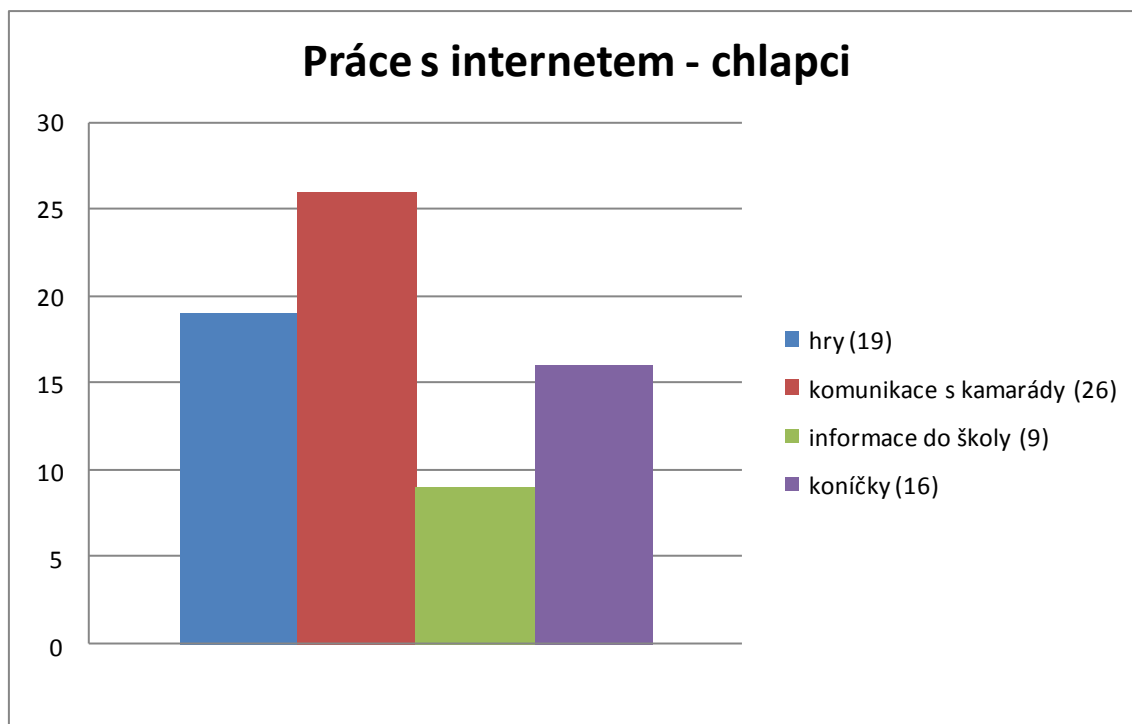
Graf č. 10

Graf č. 11

Graf č. 12

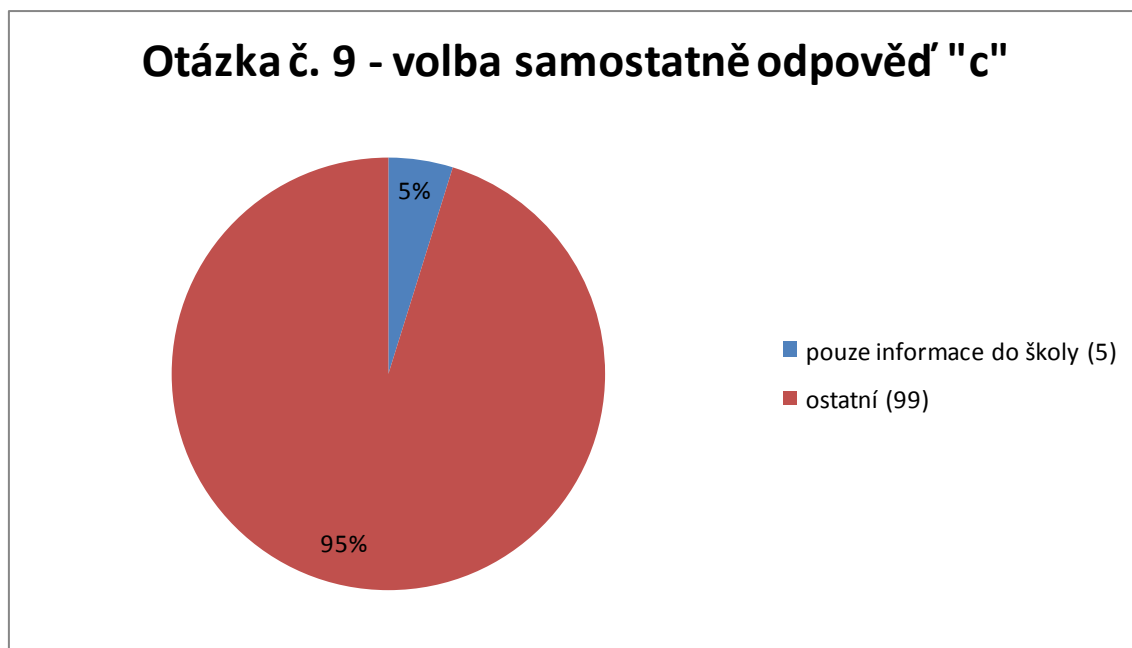
Z výsledků odpovědí na otázku č. 8 v dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že jen 5 (4,8 %) respondentů zvolilo variantu využívání internetu pouze pro vyhledávání informací do školy. Ostatní respondenti zvolili jiné možnosti odpovědí nebo jejich kombinaci (viz. graf č. 13).

Celkový počet žáků, kteří uvedli, že využívají internet pro informace do školy s jinou odpovědí bylo 36 (34,6 %). Nejčetněji je zastoupena vazba mezi prací do školy a komunikací s přáteli - 16 respondentů (44 %). Druhá nejčetnější je vazba mezi prací do školy, komunikací s přáteli a informace o zálibách – 10 respondentů (28 %) (viz. graf č. 14).

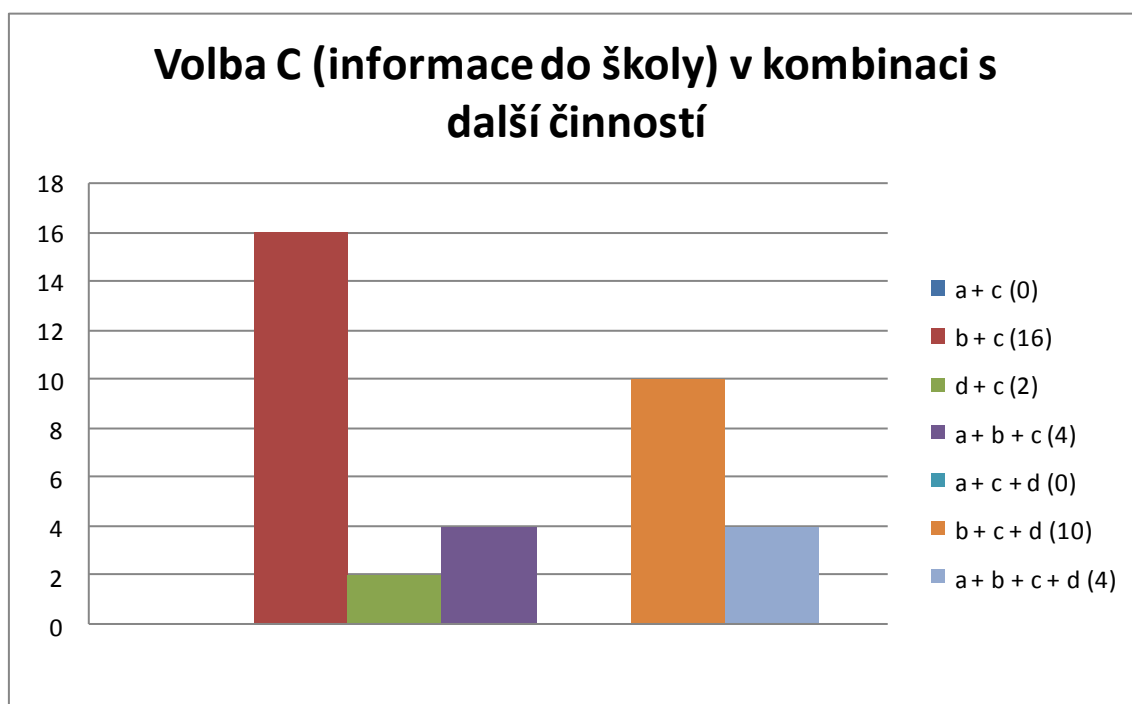
Při užívání internetu nelze plně oddělovat jednotlivé činnosti. Práce do školy může souviset s komunikací s kamarády, tj. předávání a sdílení učebních materiálů a komunikací ohledně školních povinností.

Z dosavadních výsledků vyplývá, že nejpoužívanějším médiem je internet (viz. otázka č. 4), který mladá generace využívá zejména k volnočasovým aktivitám, nikoliv ke vzdělání (viz. otázka č. 8), čímž byla potvrzena druhá hypotéza.

Graf č. 13

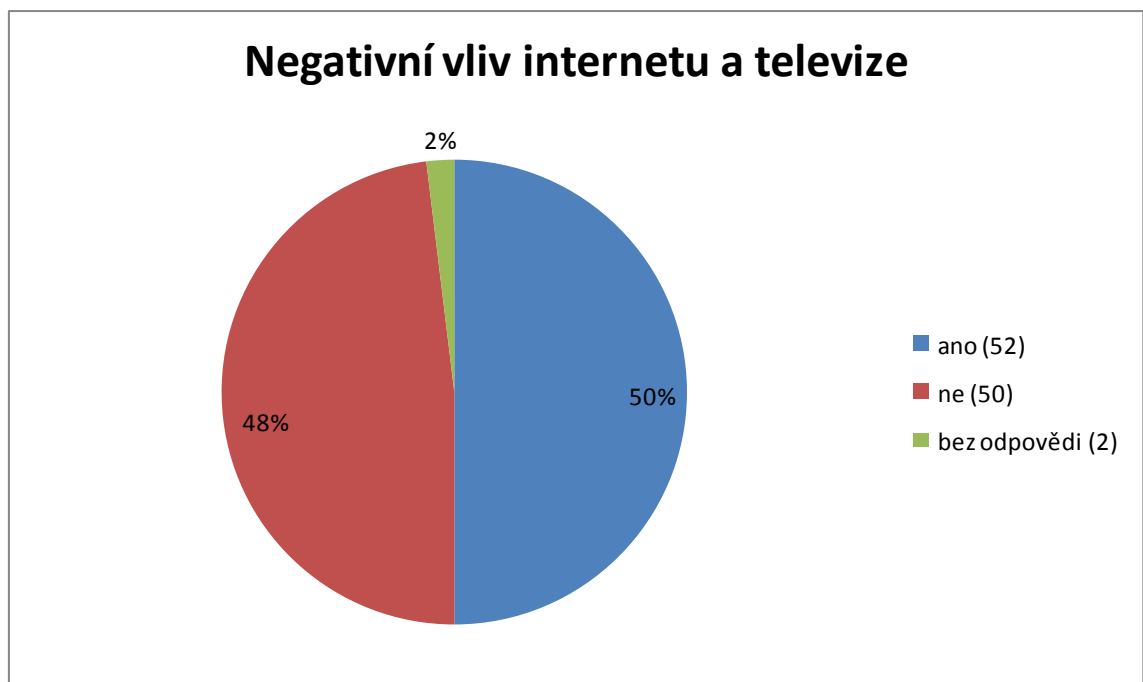
Graf č. 14

Otázka č. 9 Myslíte si, že na vás má internet nebo televize negativní vliv

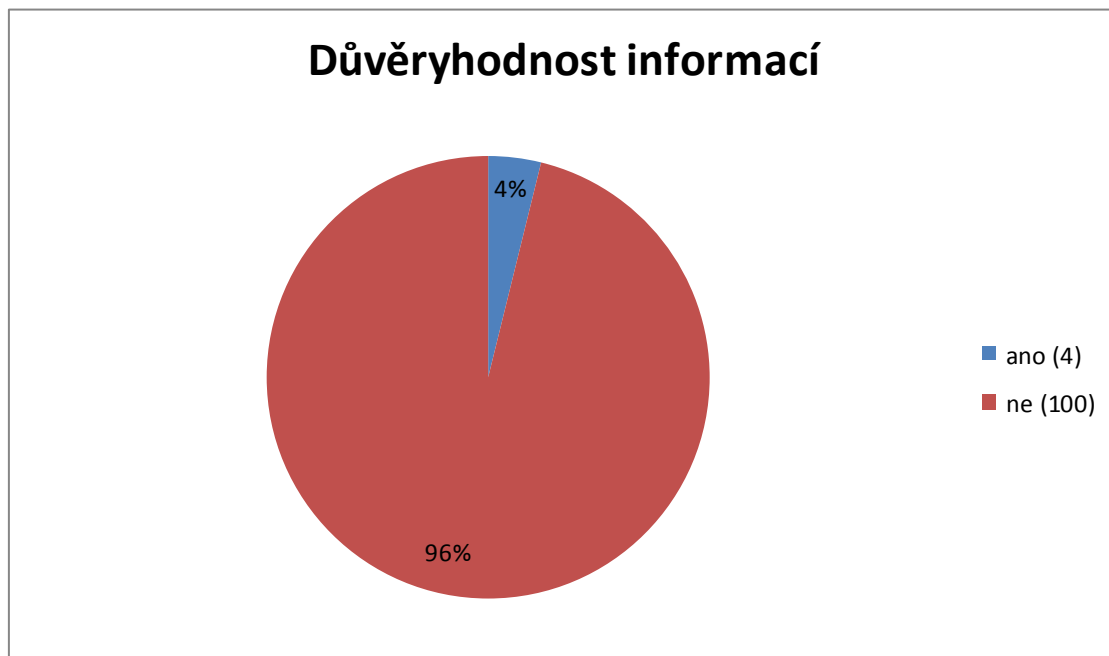
Pokud by měly děti samy hodnotit, jaký vliv na ně má internet a televize, pak jsou překvapivě kritičtí, jelikož zhruba polovina souhlasí s negativním vlivem těchto médií. To potvrzují i výsledky další otázky o míře důvěryhodnosti informací v televizi a na internetu. Tady jednoznačně převážila možnost nedůvěry vůči těmto médiím. Tyto výsledky naznačují jistou míru kritičnosti dětí vůči médiím, pokud by se hodnotila jejich mediální gramotnost. Na druhou stranu to neznamena, že by byla nedůvěryhodnost či škodlivost překážkou v míře užívání medií jako zdroje informací a zábavy. Avšak pokud budeme usuzovat podle předchozích výsledků o internetu: nejčastěji je užíván ke komunikaci s přáteli a tam není otázka důvěryhodnosti pro děti na místě.

Graf č. 15

Otázka č. 10 Věříte všemu, co je vysíláno v televizi nebo na internetu

Graf č. 16

Otázka č. 11 Dovedeš si představit, že bys byl bez internetu

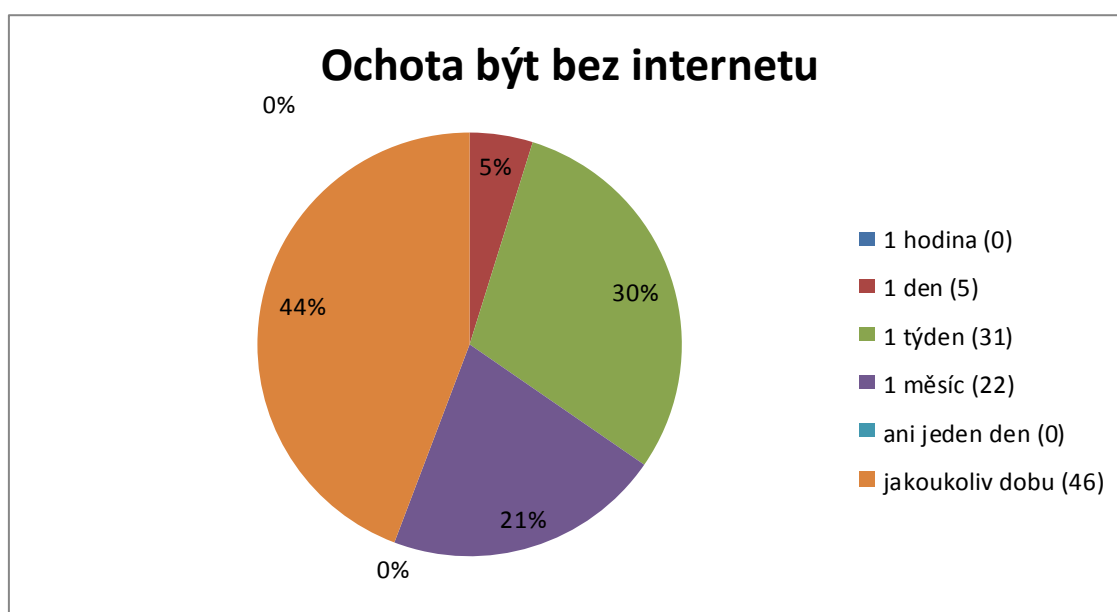
Pokud budeme rozvíjet úvahu dle předchozích výsledků, jeví se internet jako jedna z hlavních náplní volného času dětí, měla by se tedy k němu vázat i jeho potřeba, tedy nemožnost se tohoto média vzdát. Avšak výsledky dalších dvou otázek tuto úvahu vyvracejí. 64 % respondentů si dovede představit, že by byli nějakou dobu bez internetu, více překvapující je však označení doby, kterou by byli ochotni bez nejnovějšího média strávit. Zatímco možnost jednoho dne bez internetu nebo ani jednoho dne zvolilo naprosté minimum dotázaných (5 %), celá polovina z nich by podle svých odpovědí vydržela týden až měsíc. Nejvíce překvapující je vzhledem k předpokladům o závislosti mladé generace na internetu nejčastější odpověď, 44 % dětí zvolilo možnost, dle které by si dovedli představit být bez internetu libovolně dlouhou dobu. Na kolik se u těchto otázek projevila vlastní stylizace, je těžké posoudit, odpovědi jsou samozřejmě hypotetické a v praxi těžko ověřitelné. Otázkami č. 11 a 12 se nepotvrdila třetí stanovená hypotéza.

Graf č. 17

Otázka č. 13 Jak dlouho bys dokázal být bez internetu

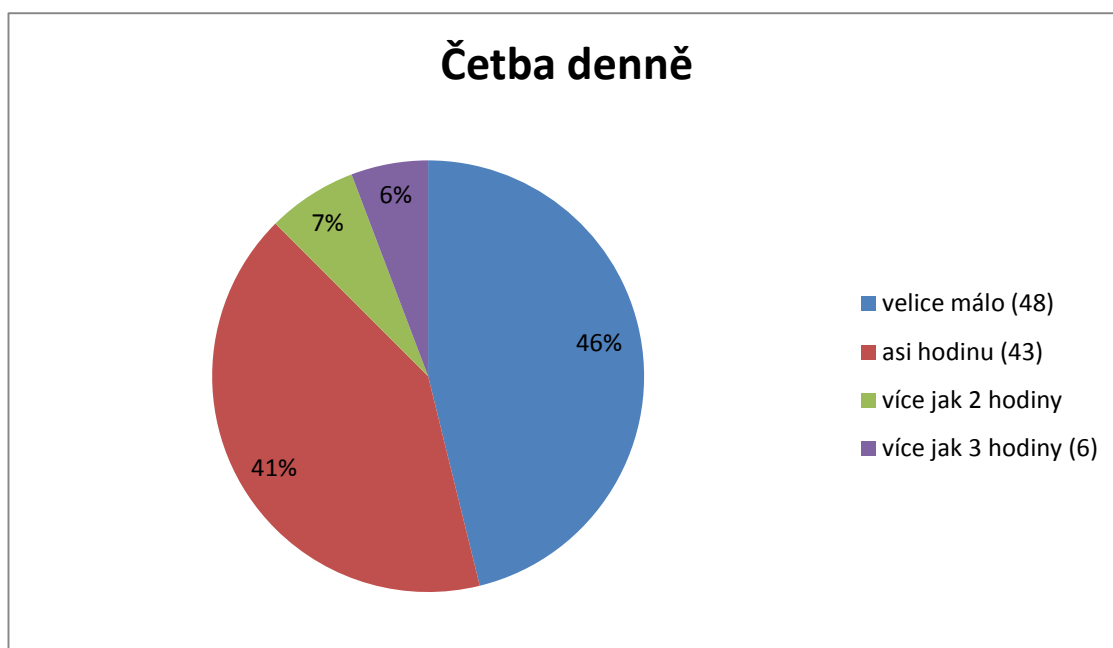
Graf č. 18

Otázka č. 13 Četbě denně průměrně věnuji

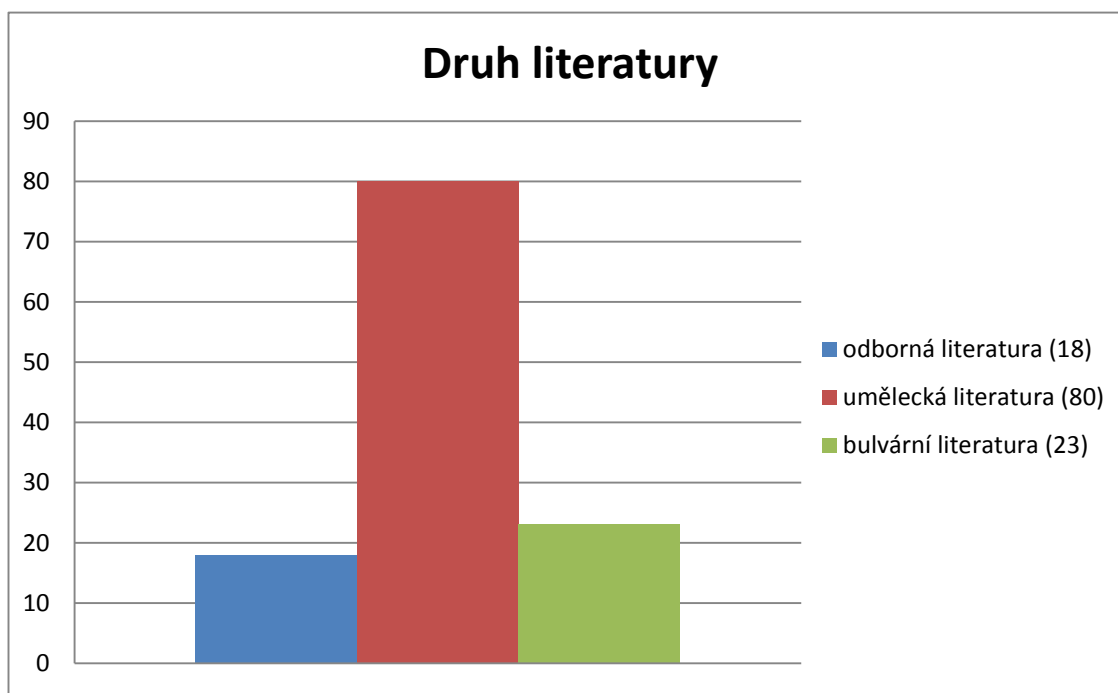
Pokud budeme srovnávat čas strávený dětmi při četbě s časem u internetu, knihy jsou na tom jednoznačně hůře. Ovšem ve srovnání s dalším médiem, televizí, už jsou výsledky srovnatelné: 87 % dětí odpovědělo, že se jejich četba denně vejde do hodiny času (proti 84 % u televize), velice málo čte 46 % dětí (43 % u televize). Stejně jako u internetu a televize i tady je zajímavé odlišit, co si děti k četbě vybírají. Není překvapením, že 77 % respondentů zvolilo krásnou literaturu. Její estetická a zábavná funkce je naplňována právě ve volném čase. V menším počtu byly k této variantě vybírány další možnosti (odborná či bulvární literatura).

Graf č. 19

Otázka č. 15 K četbě si vybírám

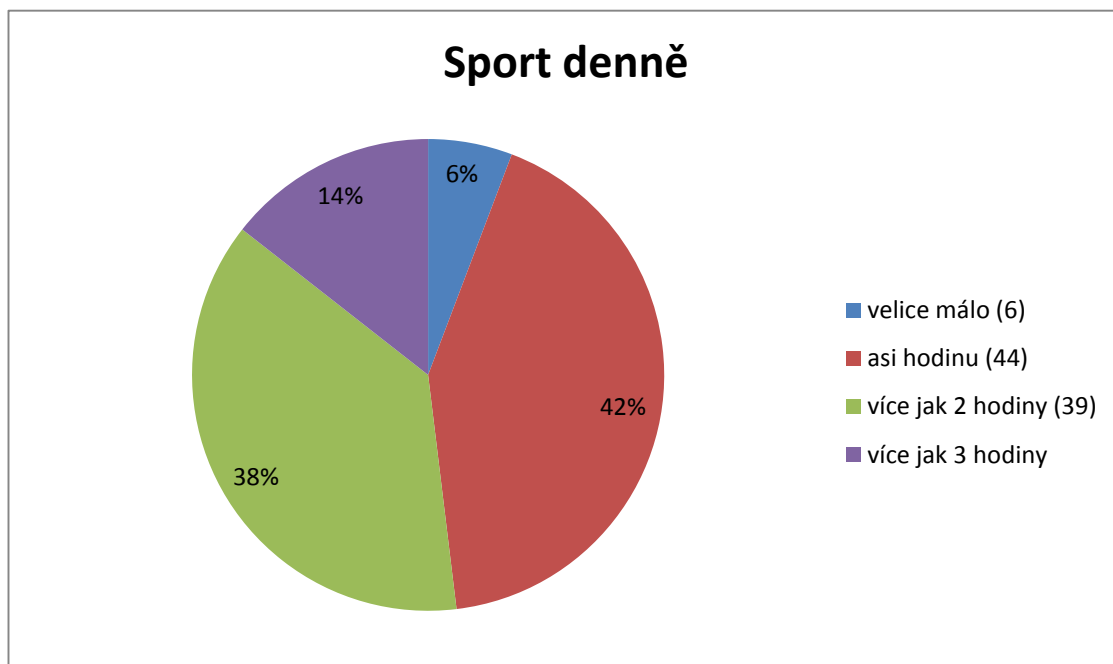
Graf č. 20

Otázka č. 16 Fyzickou aktivitou denně průměrně trávím

73 % respondentů uvedlo mezi běžnou náplní volného času sportovní činnost. Jak velkou část volného času sportu věnují je patrné na výsledcích poslední otázky dotazníku, přičemž odpovědi potvrzují možná překvapující vysokou míru zaměření dětí na sport. 42 % dětí odpovědělo, že sportuje hodinu denně, 52 % dokonce označila dvě až tři hodiny denně. Tyto výsledky by odpovídaly opravdu aktivním sportovcům a v souvislosti s množstvím času věnovaného internetu by se jednalo o vhodnou kompenzaci pasivně stráveného času.

Graf č. 21

DISKUZE NAD VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníkové šetření k ověření hypotéz bakalářské práce bylo provedeno u 104 žáků základní školy. Z výsledku výzkumu bylo zjištěno, že mladá generace preferuje převážně moderní média nad klasickými. Při výběru činnosti ve volném čase je nejčastější formou sportovní činnost a hned poté využívání internetu. Toto se potvrdilo i dílčími otázkami na určení časového rozmezí, které jsou ochotny děti věnovat jednotlivým činnostem.

Pokud se zaměříme na samotnou obsahovou náplň využívání internetu či dalších médií, jednoznačně jde hlavně o jeho rekreační funkci. Internet i odborná literatura a vzdělávací pořady sice byly obsaženy v sumě odpovědí v nezanedbatelné míře, ale většinou v kombinaci s dalšími činnostmi se zábavnou funkcí. Když se zaměříme na nejvíce využívané médium, internet, nejčastěji bývá využíván pro komunikaci s kamarády. Ke vzdělávacím účelům jej častěji využívají dívky než chlapci. Avšak za povšimnutí stojí vazba získávání informací týkajících se školy s komunikací na sociálních sítích.

Před provedením šetření jsem si stanovil hypotézy.

Hypotéza H1: „Předpokládám, že mladá generace preferuje převážně moderní média než klasická média.“ se na základě odpovědí respondentů v položkách dotazníku č. 3 a 4 **potvrdila**.

Hypotéza H2: „Předpokládám, že mladá generace využívá média více k volnočasovým aktivitám, než ke vzdělávání.“ se na základě odpovědí respondentů v položkách 6, 8 a 14 **potvrdila**.

Hypotéza H3: „Předpokládám, že mladá generace neumí trávit volný čas bez přístupu k internetu.“ se na základě odpovědí respondentů v položkách 11 a 12 **nepotvrdila**.

Analýzou získaných dat pomocí dotazníkového šetření lze konstatovat, že ze tří stanovených hypotéz byly dvě potvrzeny a jedna nepotvrzena.

V průběhu vyhodnocování vyvstaly další souvislosti, které by bylo možné pomocí nových hypotéz a šetření prokázat. Jako nejzajímavější zjištění můžeme pokládat vysokou míru sportovního zaměření mladých. Dále by se mohla rozvíjet myšlenka spojitosti práce na internetu do školy s komunikací. Jde o samostatnou práci na studijních úkolech nebo častěji o zjišťování školních povinností a sdílení školních úkolů přes internet? Má takové sdílení pozitivní odraz na školních výsledcích, nebo naopak zmenšuje samostatnost dětí? Děti si jsou dle výsledků vědomy rizik spojených s nedůvěryhodností dnešních médií, ale již není zodpovězeno, zda je tato rizika odrazují od čerpání informací z internetových zdrojů či zda si fakta alespoň ověřují jinde.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda mladá generace preferuje klasická nebo moderní média a k jakým účelům je využívá.

Studiem odborné literatury, časopisů, statistických analýz a internetových zdrojů, jsem získal podklady, ze kterých vychází teoretická část bakalářské práce. Byla popsána jednotlivá média a jejich funkce, rozdělení médií, jejich možné využití a v neposlední řadě i vliv médií na mladou společnost a to jak z negativního, tak i pozitivního hlediska. Zabýval jsem se i problematikou mediální výchovy, kterou by měla zajišťovat hlavně rodina a následně osvěta ve školských zařízeních, kde mladá generace tráví podstatnou část svého času. Jedná se o velmi aktuální téma, neboť média jsou snadno dostupná všem a jejich vliv na společnost je značný a právě mladá generace je ohroženou skupinou populace. Dospívající děti mohou snadno podlehnout tomuto vlivu a vytvořit si špatné vzorce chování. Může být narušen jejich psychický vývoj, který lze považovat za příčinu vzniku nekonvenčního patologického chování. Je proto důležité zabývat se prevencí a snažit se omezit negativní vliv médií na mládež. Hlavní roli v této oblasti hraje rodina, ačkoliv se mnohdy snaží tuto zodpovědnost suplovat školská zařízení. Tyto instituce mohou pomocí mediální výchovy dopad negativního vlivu pouze zmírnit. Nejdůležitější stále zůstává rodina, odkud děti přebírají vzorce chování. Je důležité, aby se děti naučily efektivně a správně využívat svůj volný čas, měly dostatek pestrých možností k volnočasovým aktivitám. Je zapotřebí vytvořit podnětné prostředí pro jejich zdravý vývoj, aby netrávily mnoho času a většinou neúčelně u televize nebo internetu. Média mohou sloužit jako dobrý zdroj informací, ale nesmí se stát člověk jejich „otrokem“.

V praktické části jsem se věnoval kvantitativnímu výzkumu, který jsem uskutečnil pomocí dotazníkového šetření. Tento způsob jsem zvolil z důvodu rychlého získání velkého množství podkladů ke zpracování samotného výzkumu. Na začátku jsem si stanovil tři hypotézy na základě, kterých jsem sestavil otázky v dotazníku. Před samotným dotazníkovým šetřením jsem oslovil vedení dvou základních škol v regionu Moravské Budějovice, které jsem seznámil se svojí bakalářskou prací a cílem výzkumu, přičemž mi následně bylo schváleno provést sběr informací mezi žáky. Po provedení dotazníkového šetření jsem získané data vyhodnotil a vyjádřil pomocí přehledných grafů.

Respondenti jednoznačně v odpovědích dali najevo, že preferují jako nejoblíbenější médium internet, který řadíme mezi moderní média. Z výsledků výzkumu vyplynulo, že děti velmi rády a často tráví svůj volný čas sportem a svými zálibami, kterými kompenzují činnost u počítače nebo televize. Je velmi pozitivní zprávou, že děti stále projevují velký zájem o sport a různé volnočasové aktivity, které napomáhají v procesu socializace člověka ve společnosti a nežijí pouze ve svém „virtuálním“ světě.

Z odpovědí respondentů vyplynulo, že nejpoužívanějším médiem je internet, který využívají více k volnočasovým aktivitám, než ke vzdělávání a získávání informací ke studiu. Provázanost odpovědí ohledně využití internetu je velmi silná a nelze vyloučit, že komunikace na sociálních sítích nemá souvislost se získáváním informací ke vzdělávání.

Domnívám se, že cíl mé práce byl naplněn.

V závěru své bakalářské práce bych chtěl upozornit na vážnost této problematiky a důležitost ochrany před negativním vlivem médií. Je důležité vytvářet pro naše děti vhodné a podnětné prostředí zajišťující zdravý psychický vývoj dítěte. Pokud bude fungovat dostatečná osvěta o hrozbách a zneužívání důvěřivosti nejen mladého konzumenta moderních médií, tak v naší společnosti nebude tolik násilí a agresivity. Je správné, že děti znají možnosti, které jim současná média umožňují, ale je velice nutné aby si také uvědomovaly jejich nástrahy a úskalí.

Využitelnost této práce pro sociální pedagogiku vidím zejména v tom, že by mohla být přínosem pro sociální pedagogy při výchově, vzdělávání a utváření zdravého životního stylu dětí a mládeže. Sociální pedagog může svojí poradenskou činností velmi dobře působit na vývoj osobnosti jedince.

O výsledky výzkumu projevily zájem základní školy, kde byl výzkum prováděn a věřím, že by mohly být přínosem pro výchovné poradce a metodiky prevence působící na základních školách.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] CAIRNCROSS, Frances, 1999. *Konec vzdálenosti. Jak komunikační revoluce změni naše životy*. 1. vyd. Praha: Computer Press. 291 s. ISBN 80-7226-155-X.
- [2] ČÁP, Jan 1993. *Psychologie výchovy a vyučování*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 415 s. ISBN 8070665343.
- [3] DESATERO, [online]. [cit. 2016-02-20]. Dostupné z:
http://www.eucharistie.cz/czech/texty/desatero2.html#desatero_katecheze
- [4] DUFFKOVÁ, Jana, Lukáš URBAN a Josef DUBSKÝ, 2008. *Sociologie životního stylu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Vysokoškolské učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). 237 s. ISBN 978-80-7380-123-6.
- [5] ELEKTRONICKÁ KNIHA, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-02-18]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Ebook>
- [6] GAVORA, Peter, 2000. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido. Edice pedagogické literatury. 207 s. ISBN 80-859-3179-6.
- [7] HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ, 2000. *Psychologický slovník*. Vyd. 1. Praha: Portál. 776 s. ISBN 80-717-8303-X.
- [8] INTERNET, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-04-18]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Internet>
- [9] INTERNET V DOMÁCNOSTECH, [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z:
<https://twitter.com/statistickyurad/status/669803951118753792>
- [10] JANIŠ, Kamil, 2009. *Úvod do problematiky volného času*. Vyd. 1. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, Ústav pedagogických a psychologických věd. 61 s. ISBN 978-80-7248-530-7.
- [11] JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ, 2009. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál. 413 s. ISBN 978-80-7367-466-3.
- [12] JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ, 2007. *Média a společnost*. Vyd. 2. Praha: Portál. 207 s. ISBN 978-80-7367-287-4.

- [13] KNIHA, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kniha>
- [14] MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ, 1998. *Mládež a delikvence: možné příčiny, současná struktura, programy prevence kriminality mládeže*. Vyd. 1. Praha: Portál. 335 s. ISBN 80-717-8226-2.
- [15] MCQUAIL, Denis, 1999. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Praha: Portál. 447 s. ISBN 80-717-8714-0.
- [16] MÉDIA, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-01-17]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%A9dia>
- [17] MEDIÁLNÍ DIDAKTIKA, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Medi%C3%A1ln%C3%AD_didaktika
- [18] MIČIENKA, Marek a Jan JIRÁK, 2007. *Základy mediální výchovy*. Vyd. 1. Praha: Portál. 295 s. ISBN 978-80-7367-315-4.
- [19] MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*, 2010. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál. 247 s. ISBN 978-80-7367-627-8.
- [20] MŠMT. *Volný čas a prevence dětí a mládeže*. 1. vyd. Praha : Čihák, 2002. 48 s.
- [21] NEVORÁNEK, Jaroslav a Antonín ŘEHOŘ, A. *Kapitoly ze sociologie rodiny*. Brno, IMS, 2004. 38s.
- [22] NIKLESOVÁ, Eva, 2007. *Teorie a východiska současné mediální výchovy*. V Českých Budějovicích: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. 140s. ISBN 978-80-7040-995-4.
- [23] NOVINY, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-02-18]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Noviny>
- [24] PÁVKOVÁ, Jiřina, 2008. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. Vyd. 4. Praha: Portál. 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

- [25] PETŘÍKOVÁ, Jana a David ŠTĚPÁNEK, 1998. *Média - prostředky transferu informací*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita. 47 s. ISBN 80-210-1992-1.
- [26] POLICIE ČR: *O problematice nebezpečných jevů prostřednictvím internetu a mobilních telefonů* [online]. [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-pocitacova-kriminalita.aspx>
- [27] POLICIE ČR: *Počítačová kriminalita* [online]. [cit. 2016-01-22]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-pocitacova-kriminalita.aspx>
- [28] POSTLER, Milan, 2003. *Média v reklamě: televize, rozhlas, tisk*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica. 104 s. ISBN 80-245-0629-7.
- [29] REIFOVÁ, Irena, 2004. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál. 328 s. ISBN 80-717-8926-7.
- [30] ŘÍČAN, Pavel, 1995. *Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí*. Vyd. 1. Praha: Portál. Pedagogická praxe. 95 s. ISBN 80-717-8049-9.
- [31] SCHELLMANN, Bernhard, 2004. *Média: základní pojmy, návrhy, výroba*. Vyd. 1. Praha: Europa-Sobotáles. 484 s. ISBN 80-867-0606-0.
- [32] SLEPIČKOVÁ, Irena, 2005. *Sport a volný čas: vybrané kapitoly*. 2. vyd. Praha: Karolinum. 115 s. ISBN 80-246-1039-6.
- [33] SOCIÁLNÍ MÉDIA VE VÝUCE [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://socialnimediavevyuce.webnode.cz/socialni-media-a-uceni/>
- [34] SOCIÁLNÍ SÍŤ, 2001-. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation [cit. 2016-02-22]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5
- [35] SPOUSTA, Vladimír, 1994. *Teoretické základy výchovy ve volném čase: Úvod do studia pedagogiky volného času: Určeno pro stud. fak. pedagog. MU v Brně*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.
- [36] VÁGNEROVÁ, Marie, 2005. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Vyd. 1. Praha: Karolinum. 467 s. ISBN 80-246-0956-8.
- [37] VÁGNEROVÁ, Marie, 2004. *Základy psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum. 356 s. ISBN 80-246-0841-3.

- [38] VESELÁ, Jana, 1999. *Základy sociologie volného času*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice. 80 s. ISBN 80-719-4187-5.
- [39] VÝVOJ MÉDIÍ [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z:
<http://www.mediasetbox.cz/cs/uzitecne-informace/historicky-vyvoj-medii/>
- [40] VYUŽITÍ INTERNETU [online]. [cit. 2016-04-18]. Dostupné z:
<https://twitter.com/hashtag/TKinternet?src=hash>

SEZNAM GRAFU

Graf č. 1	Domácnosti a informační technologie.....	25
Graf č. 2	Jednotlivci používající internet v zemích EU28.....	26
Graf č. 3	Pohlaví.....	52
Graf č. 4	Věk respondentů.....	53
Graf č. 5	Náplň volného času.....	54
Graf č. 6	Výběr média.....	55
Graf č. 7	Sledování televize.....	56
Graf č. 8	Sledování televizních pořadů.....	57
Graf č. 9	Čas při práci s internetem.....	58
Graf č. 10	Práce s internetem.....	59
Graf č. 11	Práce s internetem – dívky.....	59
Graf č. 12	Práce s internetem – chlapci.....	60
Graf č. 13	Otázka č. 9 – volba samostatně „c“.....	61
Graf č. 14	Volba C (informace do školy) v kombinaci další činnosti.....	61
Graf č. 15	Negativní vliv internetu a televize.....	62
Graf č. 16	Důvěryhodnost informací.....	63
Graf č. 17	Představa být bez internetu.....	64
Graf č. 18	Ochota být bez internetu.....	64
Graf č. 19	Četba denně.....	65
Graf č. 21	Druh literatury.....	66
Graf č. 22	Sport denně.....	67

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1	Způsob využití internetu.....	27
Obrázek č. 2	Osoby používající internet.....	36

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1 Dotazník

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Dotazník

Vážení studenti,

jmenuji se Zdeněk Kosmák a jsem studentem třetího ročníku na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně, obor Sociální pedagogika.

Chtěl bych Vás tímto požádat o vyplnění dotazníku, který je anonymní a jeho vyplnění je dobrovolné. Podklady získané použiji pouze pro zpracování mé bakalářské práce na téma: „Vliv médií na vzdělávání a volnočasové aktivity mladé generace“ a následně budou skartovány. Na každou otázku prosím odpovězte zakřížkováním nebo zakroužkováním jedné nebo více odpovědi.

Děkuji za Váš čas, který vyplnění dotazníku věnujete.

1. Pohlaví:

- a) chlapec
- b) dívka

2. Věk:

- a) 11 - 13
- b) 14 - 16

3. Ve svém volném čase většinou:

- a) sportuji
- b) čtu knihy nebo časopisy
- c) sleduji televizi
- d) surfuji na internetu
- e) hraji hry na internetu
- f) věnuji se zájmovým kroužkům (hasiči, rybářství, tanec, posilovna, umělecká činnost, tvořivá činnost, jiné)

4. Vyber médium, u kterého denně strávíš nejvíce času:

- a) internet
- b) televize
- c) literatura
- d) kniha, časopis, noviny

5. Televizi denně průměrně sleduji:

- a) velice málo
- b) asi hodinu
- c) více jak 2 hodiny
- d) více jak 3 hodiny

6. V televizi sleduji:

- a) zpravodajství
- b) sport
- c) zábavné pořady
- d) vzdělávací pořady
- e) soutěžní pořady
- f) seriály a filmy

7. U internetu denně průměrně trávím:

- a) velice málo
- b) asi hodinu
- c) více jak 2 hodiny
- d) více jak 3 hodiny

8. V případě práce s internetem:

- a) hraji hlavně hry
- b) jsem na sociální síti a komunikuji s kamarády
- c) vyhledávám informace do školy
- d) hledám informace týkající se mých koníčků a zálib

9. Myslíte si, že na vás má internet nebo televize negativní vliv:

- a) ano
- b) ne

10. Věříte všemu co je vysíláno v televizi nebo na internetu:

- a) ano
- b) ne

11. Dovedeš si představit, že bys byl bez internetu:

- a) ano
- b) ne

12. Jak dlouho bys dokázal být bez internetu:

- a) 1 den
- b) 1 týden
- c) 1 měsíc
- d) jakoukoliv dobu
- e) ani jeden den

13. Četbě denně průměrně věnuji:

- a) velice málo
- b) asi hodinu
- c) více jak 2 hodiny
- d) více jak 3 hodiny

14. K čemu si vybírám:

- a) odbornou literaturu
- b) uměleckou literaturu
- c) bulvární literaturu

15. Fyzickou aktivitou denně průměrně trávím:

(sport, pohybové aktivity, pobyt venku s kamarády, posilovna, zájmové kroužky)

- a) velice málo
- b) asi hodinu
- c) více jak 2 hodiny
- d) více jak 3 hodiny